

310393

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ ఏప్రిల్ 5 వ తేది బుధవారము

No. 4.

హక్కుము ౯

దుండుభినామ సంవత్సరము, చైత్రమాస శుద్ధ అష్టమి.

సంచిక ౪

హిందూదేశచరిత్రము

(1)

రెండవ ఘరము, మూడవ ఘరము

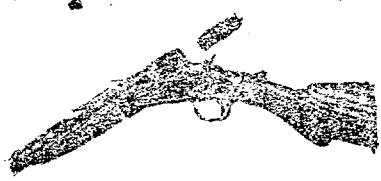
ఇవి రెండును

విజయనగరము మహారాజా కాలేజి ప్రొఫెసర్ గు ఎమ్. వెంకటరంగయ్య ఎమ్. ఏ., గారిచే వ్రాయబడినవి.

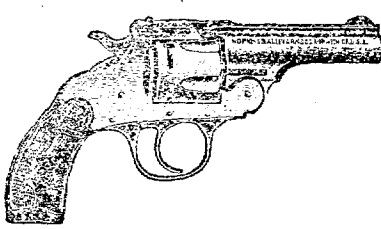
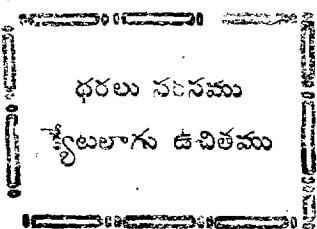
ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రణాలయము, మదరాసు.

R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras.

ఓంటియోలో హిందూ కలెక్షన్లు కంపెనీచే వ్యాపారములకు వివాదములు. ఆంధ్రక విద్యోగిలు యె

౧౨ సెంటు.

కాళ్ళము-3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరుకును. విక్రయము కేబులగు కలిగిన హద్ద దొరుకును. యాకో. వి. రామానుజం కెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, న్యూ యార్క్.

పెన్సిల్లు! మన దేశములో చేసిన పెన్సిల్లు!!

పెట్టుబడి, సామానులు, పనివేతలు సమస్తము మనదేశములోనివే. "దేశములోని ప్రజలు బ్రతికే సుఖపరచుటకు దేశములోచేసిన వస్తువులు కొనండి" మా కాపీ పెన్సిలు చేసికొని తీసిపోదు.

ఒకరూపాయి పంపిన అన్నిరకములు గల నమూనాకట్ట పంపబడును. ఏకెట్టు:-షియన్. శర్మ కంపెనీ, ఓంగోలు. (నెల్లూరు, గుంటూరు, కృష్ణా, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంజామజిల్లాలకు) వ్యాపారధరలకు వ్రాయండి. మదరాసు పెన్సిలు ప్యాక్టరీ, వావర్కనుపేట పోస్టు, మదరాసు.

అమృతాంజనము

తలనెప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.

ఇతర ఏవిధమైన నెప్పులను కూడ

మా అమృతాంజనము వాడెంత

మాత్రమున నయమగును నెల 0-10-0 అణాలు.

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జిక మంచిది దట్టి 1-కి 0-6-0 మాత్రమే.

రాజరాణి గుర్తుల తామరతైలము పూతినాశకము లగు

చాల మంచి మందులతో తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతిగాంచినది.

అనేకయెడలనుండి యన్న తామర నాలుగైదు సార్లు

తాచినతోడనే పోయినచని నేలమంది మాకు వ్రాసియున్నాడు

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

ఓటోమోహిని

మీరు బయటపోయి వచ్చినతరువాత చాలా బడలికయుండు సమయమునైనను పెండ్లిండ్లు విందులు చేయమంటే నైనను ఈ ఆత్మరుణ యంత్రునిగించిన మంచి రోజుపుష్పముల వాసనను యిచ్చి మనసుకు ఓదార్పును కలిగి నిచ్చును.

రోబినియా తైలము

శరణికాలములో ఉపయోగించుట గచ్చిన నేత్రములకు చలనము సౌందర్యమును యిచ్చును. అనేక శ్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతిఫలములను ఆవశ్యకము. ఎల్లవోట్లను నిక్రయించబడును.

ఓటోమోహిని ధర బుడ్డి 1-కి 2, 1, 0-12-0, 0-8-0 రోబినియా తైలముధర బుడ్డి 1-కి 2, 1, 0-12-0

Shyam & Co, 6, Bander st, Madras. షియాం కంపెనీ, రిబందరు వీధి, మదరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జగన్మీ గారడి, యోగదృష్టి హస్తలాఘము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రతాత్త్వము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక తమా సాలు విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతే గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, శరీరముచేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెక్కున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుత్సాహముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల రూ 4-0-0 లు. (2118-688) పి. ఆర్. జనార్దనసాయుడు, ఓంగోలు, గుంటూరు జిల్లా.

తొట్టిస్నానముచేయు తొట్లు

సుప్రసిద్ధ (కుహిని) వైద్యతాత్త్వజ్ఞులైన పి. యస్. రావుగారిచే కనిపెట్ట బడిమంచి తేవ్చెక్కతో చేయబడి స్నానమునకు మిక్కిలి సుఖముగాయుండును. 80 గాలనులనీరు పట్టును. వలయుచున్న ఆరరు తో దు 1-0-0 అడ్వాన్సు పంపుతూ పోస్టాఫీసు రయిలుస్తేపను 2వరముగా వ్రాయవలెను. తొట్టి 1 కి ఖరీదు రు 5-0-0 లు మాత్రమే వి. పి. రయిలు ఖచ్చులువేరే. స్వదేశి స్టోర్సు, 82 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

అహమధాబాదు

సభలు

36 వ దేశీయ మహాజనసభ

ప్రతి 1-కి రు 0-4-0

వర్తకులకు 100-కి 25 -వో! కమిషనియ్యబడును ములుగు- వెంకటరమణయ్య, సర్కిలుపేట, బందరు.

వనాషధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుద్ధితను పోగొట్టుట యందు చేకరిక గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోకానందు ఎన్సటికైనను తపాలాఖచ్చు ప్రతిభముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్

నెం 144 ఫనసవాడీ, బొంబాయి

బహుమానము

వైద్యవిద్య

ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ శేఖరవతి, (8198) 27, చివాటబజారురోడ్డు, మదరాసు.

చర్మముపైన యుండు తెల్లమచ్చలు వైపుత వలన 8
 ది.ములలో మాయమై పోవును. ఈయోగము ఒక మహాత్మునిచే
 శ్రేష్ఠమైన మూలికలచే తయారు చేయబడినది. మచ్చలు
 మాసిపోని ఎడల యిచ్చిన ధరకంటె రెండింతలు వైకము
 వాపసియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి తో సహా రూ 3 లు.
 * తైరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను
 (3430) The Aryin Nursery, P O Kamtaul
 Darbhanga.

వాతావరణస్థితి

1922-వ సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెల 5-వ బుధవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	అత్యధిక ఉష్ణము గ్రా 24 గంటలలో	అత్యధిక ఉష్ణము గ్రా 24 గంటలలో	గ్రా 24 గంటలలో గరిష్ఠ ఉష్ణము	ఏప్రిల్ 1-వ తేదీనుండి గరిష్ఠ ఉష్ణము	ఏప్రిల్ 1 తేదీ నుండి గరిష్ఠ ఉష్ణము
విక్టోరియా పాల్	87.6	75.7	...	0	...
హైదరాబాద్	91.0	76.7	...	0	0.12
సిద్ధపూర్ ద్వీపము	...	...	...	...	...
దేవరకల్ ద్వీపము	80.4	79.0	...	0	0.05
హైదరాబాద్ ద్వీపము	87.6	78.9	...	0	0.18
గోపాలపురి	85.1	75.0	...	0	0.02
కోరాపుట్	97.2	68.3	...	0	0
విశాఖపట్నము	89.8	79.1	...	0	0.05
కాకినాడ	96.7	78.0	...	0	0.09
చుదిరేపట్నము	93.1	78.5	...	0	0.05
గుంటూరు	95.7	75.8	...	0	0.18
నెల్లూరు	93.7	76.9	...	0	0
మద్రాసు	90.1	77.5	...	0	0.05
కడపూరు	90.8	78.2	...	0	0
నాగపట్నము	89.2	81.2	...	0	0
పాంబర్	90.2	80.0	...	0	0.14
ట్రెంకోవరీ	93.3	78.4	...	0	...
కోరంబో	92.8	74.2	...	0	0.79
తిరువేంద్రము	89.2	81.8	...	0	0.50
కొచ్చిన్	90.2	81.9	...	0	0.40
కాలికట్టు	83.5	78.7	...	0	0.08
మంగళూరు	91.3	77.6	...	0	0.04
మేర్కార	85.0	63.0	...	0	0.28
కార్వార్	...	...	...	...	...
రత్నగిరి	86.8	76.6	...	0	0
బొంబాయి	86.3	75.5	...	0	0
మైద్రాబాద్	102.2	76.1	...	0	0.15
రైచూరు	104.0	82.9	...	0	0.08
అనంతపురము	104.8	77.1	...	0	0.03
బళ్లారి	104.3	75.2	...	0	0.05
కర్నూలు	105.2	79.3	...	0	0.05
కడప	104.6	79.8	...	0	0
హన్మస్	95.7	66.1	...	0	0.15
బెంగుళూరు	95.9	69.8	...	0	0.08
కోడయకల్	74.1	54.6	...	0	0.76
ఉడకమండల్	76.1	53.1	...	0	0.27
కోయంబట్టూరు	101.0	73.5	...	0	0.19
యేలూరు	99.5	76.0	...	0	0.05
నెలము	101.8	76.2	...	0	0.28
తిరుమనాపల్లి	103.1	78.4	...	0	0.20
పరిక్ష్మా	100.8	79.1	...	0	0.15
మధుర	99.2	77.8	...	0	0.08
తిన్న త్వరి	...	...	...	...	0.19

సూర్యులు:—కొన్ని ప్రదేశము లందు మాత్రము చుట్టును స్వల్పముగ నున్నవి. ఆర్ధ్రత అధికము. వేడిమియం దెక్కువ మార్పులు లేవు.
దక్షిణ:—చుట్టులు లేవు. ఆర్ధ్రత అధికము. పగటి వేడిమి 104.3 డిగ్రీలు దాటెను.
కర్ణాటక:—చుట్టు లొకమాదిరి గలవు. ఆర్ధ్రత తక్కువ. వేడిమి హెచ్చెను. రాత్రి వేడిమి రెండు డిగ్రీ లధికము.
నెల్లూరు:—కొన్ని ప్రదేశములందు మాత్రము చుట్టులు స్వల్పముగ గలవు. ఆర్ధ్రత అధికము. వేడిమి హెచ్చెను.
దక్షిణము:—చుట్టు లొకమాదిరిగ గలవు. ఆర్ధ్రత సామాన్యముగ నున్నది. వేడిమి హెచ్చెను.
పశ్చిమతీరము:—చుట్టు లొక మాదిరిగ గలవు. ఆర్ధ్రత అధికము వేడిమి అధికము. మైసూరు—చుట్టులు లేవు. ఆర్ధ్రత తక్కువ. వేడిమియందు మార్పులు లేవు. హైదరాబాదు:—చుట్టులు స్వల్పము. ఆర్ధ్రత తక్కువ. పగటి వేడిమి 102 డిగ్రీలు దాటెను. బొంబాయి:—చుట్టు లొక మాదిరిగ గలవు. ఆర్ధ్రత అధికము. వేడిమి తక్కువ. పర్వత ప్రాంతములు:—చుట్టు లొకమాదిరిగ గలవు. ఆర్ధ్రత తక్కువ. వేడిమి హెచ్చెను. కాళహస్తి ను బాగుగ నేయుండును.
ఎస్. ఆర్. తు. సామ్రాజ్యము.
వాతావరణ కాస్త్రము.

గుంటూరు వార్తలు

(ప్రత్యేక విలేఖరుడు)

ఏప్రిల్ 1వ తేదీన గుంటూరుపురమున దొక సభ జరిగెను. దానిలో నాగభూషణం ఎం. ఎ. గారధ్యక్షత వహించిరి. సి. ఆర్ నాయుడుగారు విధేయులందరి భారతీయులను గురించి యుపన్యాసించిరి. ఈ సమావేశమున అన్ని పక్షముల వారును పాల్గొనుట గమనింపవలసిన యంశము. దేశాభివృద్ధి కరమగు విధానము నెదుర్కుటయందు రాజకీయ కక్షలవారికి విధేయులు అట్టివిధానమును తొలగించుటకు భారతీయు లందరును ఏకాభిప్రాయమై యుండిరిని సంతోషకరముగా నున్నది.
రా. బి. పి. సి. ఎతికాజులనాయుడు, వి. భావనాచార్యులు, పి. హెచ్. గుప్త, వడ్డి వెంకటసుబ్బయ్య, ఎస్. వి. ఎల్. సునిహారావుగార్లు సమావేశమున పాల్గొనిరి. వలసదేశములందలి భారతీయుల క్షితిని గురించి సి. ఆర్. నాయుడుగారు తాళిదమున నుపన్యాసించిరి. దక్షిణాఫ్రికాయందే జన్మించిన పెరుమాళ్లుగారు ఆంగ్లమున సభ్యుల నుద్బోధించిరి. దీనిని సరిసింహారావుగారు ఆంగ్లమున సభ్యులకు తెలిపిరి.
భావనాచార్యులుగారు నాయుడుగారు జెప్పిన విషయములను విపులముగ వివరించు వలసదేశము లందలి భారతీయులకు ప్రతివారును సహాయము జొన్నవలె నని గోరి, భావనాచార్యులుగారు, ఎతికాజులు నాయుడుగారు చెరియ 50 లను వాదనా మొత్తము. ఇంత వరకును 400 మూలు చేయబడెను:—అధ్యక్షులు ఆంగ్లవ్యాసమున ప్రాస ఇది వంతు ఎడిటర్ యందును, పాఠశాలవందును గాంచిన కొన్ని విషయముల తెలిపిరి. అధ్యక్షునికి వందనములతో సభ ముగిసెను.

ఆంధ్ర విద్యావిద్యాలయం - మందిర ప్రవేశోత్సవం

ఏప్రిల్ నెల 11 తేదీ సాయంత్రము 8 గంటలకు మానసియులైన శ్రీయత జయ్య నరసింహేశ్వర శర్మగారి యాధిపత్యమున జరుగును గాన, ఆంధ్ర విద్యాలయం దభిమానముగల తాము మిత్రులతో దయచేయ వేడుచున్నాము. చిత్రపు వేంకటాచలము అధ్యక్షుడు, తల్లా ప్రగడ నూర్యవారా యణరావు కార్యదర్శి. కొచ్చూరు, గోదావరితీరము.
బీహారు శాసనసభ
బీహారు శాసనసభలో హైకోర్టు గ్రాంటు మొత్తమునందుండి వెయ్యిరూపాయలు కేగించవలయు నని ఒక అభిప్రాయ సభ్యు డొకనకరణ నుపపాదించెను. బీహారీలను ప్రోత్సహించుచు వారికి తగిన ఉద్యోగముల నిమిత్తమై దీని కొందరు సభ్యులు హైకోర్టు అధికారుల ప్రవర్తనమును తీవ్రముగ ఖండించిరి. హైకోర్టు అధికారులపట్ల తమకు గల సంపూర్ణ అసమ్మతిని ప్రకటించుట కీ సవరణ లేబడెను. సవరణకు అనుకూలముగ వుండి ప్రతికూలముగ 21 గురు సభ్యులు నొసంగిరి. 4వ తేదీ సాయంత్రమున సభ ముగిసెను.
రంగూరు నగరమునందు మోటారు బాడుగ రేల్వే, తత్సంబంధమైన నిబంధనలను మార్చినందుకున, బండవారందరు తమ తీవ్రముగ నసమ్మతిని వెల్లించుచుటకు సమ్మతి కట్టిరి. మోటారు బాడుగకు దొరకమిచే కొంత ప్రతిభము కలిగినది.

బ్రొట్ట మైన్

బలమును, ఆరోగ్యమును నిచ్చు ఒక ఆహారము. ఇది పాలు, మిట్టమైన్, మాల్టా అను భావ్యములతోను, ఇంకను అనేక బలవర్ధక మగు పదార్థముల సారమును పిండి యాదకెట్టి చేర్చి యొక దివ్యవోరము.
కొన్ని కఠినములకు పూర్వము, నెర్తదగు వ్యాధులు కఠినములలోని కొన్ని యంగములు లేకపోవుటచేతనే కలుగుచున్న వనియు, ఈ యంగములను భుజించిన వ్యాధులు నివర్తించు ననియు తెలియును. ఇది యొక్కడ నుండు నదియు తెలియదు. ఇప్పుడో జర్మనులొక, ఆమెరికాలొను, డిక్టాట్ర విమర్శ చేసినదానిలో అనేక చెల్లు, అతలు, పాలు వీటిలో కలదనియు డాక్టరు కనిపెట్టి యున్నారు. ఈ తీవ్రపరిమాణము గల సారమును పిండితీయుట కచ్చమైనను దానికి తగిన మార్గమును కనుగొని యున్నారు. బ్రొట్టమైన్ అనునది ఈ సారము గల ఒక శుద్ధాహారము. దీనిని ఇతరపదార్థములతో చేర్చి భుజించవచ్చును. ఎట్టిపని చేయువాడైనను దీనిని భుజించవచ్చును. బుడ్డి 1-కి రు 1-8-0.
మద్రాసు కెమికల్ ఇండిస్ట్రీ లిమిటెడు. 22, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

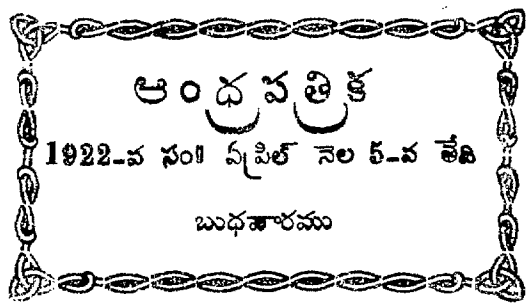
ది డక్కా ఆయుర్వేదీయ ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

మూలధనము రు 2,00,000. చందాలవలన వసూలైన మూలధనము రు 1,75,000.
రైఫ్టరులు:— జడ్జి, గవర్నర్, పీకీలు, జమీందారు మొదలగువారు గలరు.
హెడ్ ఆఫీసు:— 3, 8/1 ఆస్మియన్ వీధి, డక్కా.
ప్రాంచీలు:—కలకత్తా 312 బా బజారు వీధి, 155-1 అప్పరు చిట్టానోడ్డు (హావబజారు) హాజర్ కోడ్డు (బారాబజారు) భవానిపూరు 69 రుస్సా కోడ్డు, రంగపూరు, బోగూరు, మైసెన్ సింగు, బాల్ పాణుగిరి, డార్జిలింగ్, కాకి, ముజ్ ఫర్ పూరు, ఖల్నా, మద్రాసు.
కవిరాజులు, పోస్టుమాస్టరులు, ఉపాధ్యాయులు మొదలగువారికి ప్రత్యేక లాభము.
ఈ దిగువ తెలుపబడిన పుస్తకములు ఇవాముగా పంపబడును.
(1) గృహవైద్యము (బెంగాలీ) (2) కామకాస్త్రము (3) పరీక్షణ తేరువిధము (4) జీవితమున జయించుట (5) కాటలాగు (నాగ) (6) హాస్యము (7) 1922-వ సం॥ క్యాలండరు (ఇంగ్లీషు బెంగాలీ) (8) ఉపాధ్యాయులు, పోస్టుమాస్టరులు ధనము సాధించు విధము. (హెచ్.ఎస్.ఎం.ఎం.ఎం.) మకరధ్వజ తులము 1-కి ధర్మ 4;
శ్శరత్ లాతంక (శ్శరమాత్రలు) బుడ్డి 1-కి రు 0-6-0; శరత్ ద్వయ బుడ్డి 1-కి రు 0-12-0; చక్రవర్తి సాసన సేవ 1-కి రు 4.
చదివించుడు! మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతావత్తములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

1. లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలుచే గుణములు వామను సావధత్త వచ్చు కోగులకు అతిశయ పీకముగ నున్నది.
కె. కె. విశ్వానాథ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్లెబజారువీధి రంగూరు, బర్మా.
లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు జనులకు గలుగు సకలవిధ లోగములను పూర్తిగా బాగుచేయును.
250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర్మ 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రు 1-4-0
సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)
పిల్లలకు, తిరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు హేమధము.
మొదడు దుర్బలము, మరపు, తలవేడిమి, వలబద్ధకము, ఒకరిలేకుండుట, కాంక్షింపలేక, గుల్మము, మూలరోగము, స్వప్నస్థలము, శీఘ్రస్థలము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధాహారము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును. ఇది మానవకోటికి గొప్ప వరప్రసాదము. 20 దినముల హేమధముగల బుడ్డి 1 కి రు 1-0-0.
ముఖ్యగమనింపు:—మా కాలాదారుల సౌకర్యార్థమై వాగుకోరుటచే మద్రాసు, నెం 831 రెంబు కెట్టివీధిలో మా ప్రాంచీని తెరచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సహ మొసగు కోరెదము. వి. పి. ఆర్. లు మద్రాసు ప్రాంచీనుండి పంపబడెను.
(954) సాశ్వత వేంకటాచల పండితులు శ్రీకీర్తారావువ వైద్యశాల మైసూరు.

దీక్షాఫలము

క. వి. హ. న. దీక్షాఫలము

భారతమునకు వ్యవస్థాపక చరిత్ర

గో. కృ. పే. న. బ. వి. వి.

గో. కృ. పే. న. బ. వి. వి.

దీక్షాఫలము మహాసంకల్పము దీక్షాఫలమునకు ప్రమాణము. మహాసంకల్పమునకు మహాఫలము స్వల్పసంకల్పమునకు స్వల్పఫలము గలుగుచుండును. సుదృఢమైన మహాసంకల్పము మహాఫలమును సమకూర్చుచుండును. భారత జాతీయ మోక్షమునకు గాంధీ మహాత్ముడు మహాసంకల్పమును జేసి స్వరాజ్యదీక్షావిధానమును బోధించి పరమ పూజ్యతను బడసెను. గాంధీమహాత్ముడు సత్యాగ్రహవాదులను కారాగృహము నందున్న సంచారము చేయుచున్న స్వరాజ్యదీక్షావిధిని స్వయముగ ననుష్ఠించుచు భారతీయుల ననుష్ఠింప గోరుచున్నాడు. దీక్షాఫల మనుభవజ్ఞులైన మహాత్ములకునలె సామాన్యులకు గోచరముగాదు. దీక్షావిధియందు సామాన్యులకు ప్రతిబంధకములు మాత్రమే గోచరంబగు చుండును గాని దీక్ష కనసరమైన శిక్షణవిధానము గోచరంబగుచుండును. కాని మంచిఫలము గలిగినపుడు దీక్షా ప్రభావము సామాన్యులకునైతము గోచరంబగును. ప్రజలకు విజయని విజయము గోచరంబైనట్లు విజయవిదీక్ష గోచరంబుగాదు. విజయము భారత రణవిజయమునందు విజయమును బడయుటకు బొందిన మహాశిక్షణము విజయార్థులకు గుణపాఠముగ నుండవలయును. పార్థుడు తేజోనిష్ఠతో ధనుర్విద్యాభ్యాసమును జేసి ధర్మరాజ్యస్థాపనమును జేయగలిగెను. గాంధీమహాత్ముని సత్యాగ్రహదీక్షయను భారతీయుల కీ గుణపాఠమునె బోధించుచున్నది. మూడేండ్లక్రితము భారతప్రభుత్వము మహాస్తంభనమునకు సాధనంబైన కాలట చట్టమును ప్రజాభిప్రాయమునకు బ్రతికూలముగ నిర్మించినపుడు గాంధీమహాత్ముడు కాలట శాసనోపసంహరమునకు శత్యాగ్రహదీక్ష నుపదేశించి స్వయముగ నవలంబించెను. ప్రజలును ప్రభుత్వమును సత్యాగ్రహదీక్షాధర్మమును గ్రహింపజాలక బోయిరి. పంజాబు దురంతములు గలిగినవి. కాలటచట్టమునకు పాంచాల పరాభవముతోడ్పడినది. సత్యాగ్రహవసరము విశేషమైనది. కాలటచట్టమునకు పంజాబు దురంతములకు ఖతాపతన సమస్యజన్మింపినది. ఈ ప్రతిబంధకములు భారతజాతీయస్థితికి సంతృప్తిమైన దుర్దశకు లక్ష్యములుగ నున్నవి. భారతజాతీయ దుర్దశను దొలగించి శుభస్థితిని గలుగ జేయుటకు గాంధీమహాత్ము డసిద్ధాంతవ్రతమైన సత్యాగ్రహవ్రతమునకుబదులు సులభమైన యసహాయోద్యమ దీక్షను బోధించి భారతజాతి కాత్మధర్మమును సంస్కరింప జేసెను. అసహాయోద్యమదీక్షావ్రతమునకు గలిగిన ఫలమును గత సంవత్సరవృత్తాంతములు సువ్యక్తము చేసినవి.

దీక్షాఫలము

మహాత్ముని సత్యాగ్రహమునకు బాత్రమైన కాలటచట్ట ముపసంహరమును బొందినది. ఖతాపతన సమస్యకు సులభము గలిగినది. హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనము స్థిరపరమైనది. అధికార సమ్మోహము పోయినది. సేవకావృత్తి యందు కోరిక తగ్గినది. న్యాయస్థానముల ప్రతిభ స్థిరపడినది. ప్రజలయం దాత్మవిశ్వాసము వికసించినది. స్వదేశాభిమానము స్వభావాభిమానము స్వధర్మాభిమానము వర్ధిల్లెవి. స్వరాజ్య విజయఘోష ఆసేతు హిమాచలపర్యంతము మారుమ్రోగుచున్నది. స్వరాజ్యసంపాదనమునకు ప్రజలు త్యాగమును జేయసంసిద్ధులైరి. వృద్ధనాయకులు యువకులు స్వరాజ్యసంపాదనమునకు కారాగృహవాసమును పరమానందముతో స్వీకరించిరి. నిర్బంధితుల మందహాసము పరమోత్సాహము నిర్భయస్వాంతము జాతీయ హృదయస్వరూపమును విశ్వాసమును సువ్యక్తముచేసినవి. గాంధీమహాత్ముని దండనము సయితము ప్రజా సంకల్పమును స్థిరపరచినది గాని మాన్చలేదు. ప్రజ లెప్పటివలెనే స్వరాజ్యవ్రతము ననుష్ఠించుటకు బూనుకొను చున్నారు. కాని యధికారుల నిర్బంధములు మహాత్ముని దండనము ప్రజల యుత్సాహమునకు భంగమును గలుగజేసిన వను వదలి వ్యాపించుచున్నది. ఈ వదలి సత్యమైన ప్రజాకు స్వరాజ్యదీక్షాప్రభావము విశేషము గాతేనని విశేష మగుచున్నది. ప్రజాహృదయమునందు గలిగిన సంచలనము ప్రభుత్వమునకు భయభ్రాంతులను గలుగజేసి నిర్బంధవిధానమునకు పులికొలిపినది. అసహాయోద్యమావలంబకుల నేదో రీతిని దండించుట కధికారవర్గము పూనుకొనుచున్నది. దండనపు సిస్ట్రు విధింపబడుచున్నది. నీటి సస్య నిలువబడు నని తెలుపబడుచున్నది. కర్రదెబ్బలు తగులుచున్నవి. గాంధీబోపి ద్రోహచిహ్నమైనది. గుంటూరుమండల వార్తలను వినునపుడు ప్రజాహృదయమునందు గలిగిన విషాదదశ విశదము గాగలదు. మండలాధికారి వర్మను గారు ప్రజాహృదయమునందు భయభ్రాంతులను గలుగజేయుచున్న విధమును వారి నిరంకుశచర్యలు తెలుపుచున్నవి. సంతానముగారు తెలిపిన పంజాబు స్థితి దుర్భరముగ నున్నది. వేలకొలది ప్రజలు నిర్బంధముల పాలగుచు మహాకష్టముల ననుభవించుచున్నారు. అస్సాముశార్తలును నీ యుదంతమునె బోధించుచున్నవి. అధికారవర్గము ప్రజాసంకల్పమును భేదించుటకు బూనుకొనినవిధమును నిర్బంధవిధానము వేయివిధముల విశేషము చేయుచున్నది. ప్రజాదీక్షను భేదించుట కధికారవర్గ మవలంబించుచున్న సాధనలు ప్రజాధర్మమును వ్యక్తము చేయుచున్నవి. మహాదీక్షకు విఘ్నపరంపరలు గలుగుట సహజము. విఘ్నపరంపరలు గలుగునపుడే ధీరులు సంకల్పమును విడువకను దీక్షను పరిసమాప్తముచేసి కామితార్థములను బడయుచుందురు. వర్తమాన సందర్భ సమయమునందు భారతీయులు స్వరాజ్యదీక్షను పరిసమాప్తము చేయవలసిన యవసరము గలిగినది. ఆ దీక్షను బూర్తి చేయుటకు భారతీయుల కాత్మప్రజోధమును గలుగజేసిన జాతీయవారము సకల విధముల నారాధింప దగియున్నది.

దీక్షావారము

శ్రీరామనవమితో దీక్షావార మారంభ మగుట శుభసూచకముగ నున్నది. స్వధర్మనిర్వహణమున కాత్మసమర్పణము చేసిన శ్రీరాముడు దీక్షాపరులకు పఠమలక్ష్యముగ నుండగలడు. ఆ పర్యవసానమునందు హిందువులు సహజముగ పవిత్రమైన శ్రీరామనామ సంకీర్తనముతో కాలము గడుపుదురు. దీక్షావారమునందు బాగోలి కార్య విధానమును పూర్తిచేయవలసిన భారము దీక్షాపరులమీదను గలదు. బాగోలి విధానమైనను నూతనవిధానము గాదు. ఆంధ్రదేశ కీర్తిని బెంపొందించిన విజయవాడ విధానమునె బాగోలి విధానము సమర్థించుచున్నది. కాంగ్రెసు సంఘము లాగు కోటిసభ్యులను జేర్చవలయును. సభ్యులను జేర్చుట సాధ్యముగానపుడు స్వరాజ్యదీక్ష ప్రత్యక్షముగ నుండదు. తిలకు స్వరాజ్యనిధికి విశేషముగ ద్రవ్యమును ప్రోగుచేయవలయును. గత సంవత్సరము నందు మహాత్ముడు రెండువారములలో 60 లక్షల రూప్యము లను వసూలు చేసి భారతీయుల స్వయంశక్తిని విశేషము చేయగలిగెను. ఈయేడా మహాత్ముడు యరవడాచెరసాల యందు స్వరాజ్యపమును జేయు చున్నాడు. గాంధీనామ సంకీర్తనమును జేయుచు స్వరాజ్యదీక్షను బూనదలచిన వారందరును యథా శక్తి నితిలకు స్వరాజ్యనిధికి కానుకలను సమర్పించి లోకమాన్యుల సంస్మరణమును మహాత్ముని యాదేశమును స్వరాజ్యదీక్షను సేవించవలయును. నిర్మాణవిధానమునందు ముఖ్య విషయము ఖద్దరు. ఖద్దరుధారణము ఖద్దరు వ్యాపనము ఖద్దరునిర్మాణము భుక్తిముక్తి నొసంగి స్వరాజ్యమును స్థాపింపగలవు. భారతీయుల దీక్ష యంతయును ఖద్దరునం దిమిడియున్నది. ఖద్దరు భారతజాతికి మోక్షమును గలుగజేయగలదు. ఖద్దరధికారులకు బెరుగును గలుగ జేయుచున్నది. ఏక్షణమున విదేశవస్త్రవ్యాపార మంతమొందినదో ఆ ముహూర్తమునను స్వరాజ్యము ప్రత్యక్ష మగును. సంతోయాత్ముల కీధర్మరహస్యము గోచరము గాకపోయినను భక్తుల కీధర్మము గోచరంబగుచున్నది. పండిత మదనమోహన మాలవీయగారిపుడు సంపూర్ణముగ ఖద్దరు మంత్రమును బోధించుచున్నారు. జాతీయవారమునందు ప్రజలు ఖద్దరు వ్యాపనమునకై వారి యావచ్చక్తిని వినియోగించి మహాత్ముని యాదేశమును సఫలము చేయుట ధర్మము. ఆంధ్రదేశమునందు ఖద్దరు వ్యాపకమునకు స్త్రీలు ముందంజ వేయుచు స్వరాజ్యదీక్షను బూనుట శుభావహముగ నున్నది. కాకినాడ నెల్లూరులందువలెనే యితర పురములందును స్త్రీలు ఖద్దరు వ్యాపనమునకై దీక్షనుబూని మహాత్ముని యాదేశమును పాలించుదురు గాక! రేపే జాతీయ దీక్షావార మారంభ మగుచున్నది. ఆ వారము భారతీయుల యాత్మగౌరవమును సమర్ధించుట కేర్పడిన సువారము. భారతీయుల యాత్మగౌరవమునకు స్వరాజ్యమే సాధనము. స్వరాజ్యస్థాపనమునకు ప్రజలు దీక్షాపరాయణులై పవిత్రమైన జాతీయవారమును నిర్మాణ వ్యాపనమునకై వినియోగించి పురుషార్థమును సాధించి ధన్యవాదములకు బాత్రులగుదురు గాత! స్వరాజ్యదీక్షాపరాయణుల కహింసా సత్యధర్మము లారాధ్యములై సత్యాగ్రహ స్వరూప మనుభవసిద్ధమైనవయ్యుగ ధర్మస్థాపనము సాధ్యమగును.

మూల్వీ వ్యవహారము

చీరాలవలెనే, మూల్వీ వ్యవహారము దేశమునం దెల్ల ప్రసిద్ధిపడసినది. తాతా కంపెనీవాడగాని, బాంబాయి ప్రభుత్వమువారుగాని, మూల్వీ రయితుల మొరల నాలకింపకుండిరి. వారి భూములు జల మయము లయినను, కుటుంబములకు తీరని నష్టము వాటిల్లినను, తాతా కంపెనీవారు సేతువును నిర్మించుట మానుకొనలేదు. ఇదివరకు రయితులు సత్యాగ్రహ మవలంబించి, సేతు నిర్మాణమున కాటకము గలిగించిరి. కంపెనీవారు మరల తమ పనిని ప్రారంభించిరి. రయితులు మరల సత్యాగ్రహము బూనిరి. కంపెనీపనివారలు, ఎన్నితిప్పలువెట్టినను తమ స్థానములను విడువరయిరి. వారికి దెబ్బలు తగిలెను. అందుచే కంపెనీవారు తమ పనులను చాలించిరి. తీవ్రచర్యలకు గడంగుటకు వీరు బాంబాయి ప్రభుత్వమువారిని ప్రోద్బలపరచిరి. సత్యాగ్రహాలపై నిపుడు చర్య తీసికొనబడెను. కొందరకు ఖైదు శిక్షలును జామీనుశిక్షయు కలిపి విధింపబడెను. మరికొందరకు జరిమానా విధింపబడెను. ఈ రీతిన మూల్వీ రయితులు తమ నిశ్చయమును విడనాడుటకు, నిర్బంధమార్గ మవలంబింపబడుచున్నది. 141 శిక్షను కొందరు సత్యాగ్రహాలపై ప్రయోగించబడినది. “మహారాష్ట్రము, ఎవర ప్రయత్నము న్యాయమును నడోగు ర్తింపవలెను. దృఢప్రతులగు సత్యాగ్రహాల నంపి మూల్వీ రయితులకు సహాయముజేయుట మహారాష్ట్రపు ధర్మము. వీరికి మహారాష్ట్రము నోడ్వ జనియెడల, మూల్వీ పేటకేగక, సత్యాగ్రహమును కొనియున్న ప్రజ్ఞిమ మహారాష్ట్ర భాగమున కంతకును వివత్తు వాటిల్లును”, అని మహారాష్ట్రాధ్యక్ష హెచ్చరించుచున్నది. ఏప్రాంతమునగు జూచినను, నిరంకుశత్వము చెలరేగుచున్నది. ప్రజాభీష్టము తృణీకరింపబడుచున్నది. అధికారుల, ధనవంతుల మూట చెల్లుబడి యగుచున్నది. ప్రజలు మొరపెట్టినను, విప్లవముల సంపీనను, ప్రార్థించినను, లాభము గలుగుట లేదు. పేరుమార్గము గానక, వారు సత్యాగ్రహము నవలంబించిన, దాని నడగదొక్కుటకు అధికారులు పూనుకొందురు. లా, ఆర్డరులకు భంగము వాటిల్లినను, గగ్గలు పెట్టుదురు. అంతియగాని, ప్రజాశయమున కినుగుణ్యముగ నడచుట చేతనే, శాంతియుక్తిమమును సుసాపిత మగునను సత్యమును వారు గ్రహింపరు. ఈ పద్ధతి మారవలయును. అధికారుల దృష్టి మరీయొకవైపునకు మరలవలయును. ప్రజాశయములపై గౌరవము గలుగవలెను. ఇందుకు స్వరాజ్యసిద్ధి యత్యావశ్యకము. మూల్వీ, చీరాల వ్యవహారములు సత్వర స్వరాజ్యసంపాదనావశ్యకతను తేటపరుచుచున్నవి. అందునిమిత్తము భారతీయులను ప్రోద్బలపరుచుట కీనిదర్శనములు సహాయపడుగాక!

పాట్లగారి దోషము

మద్రాసు క్రైస్తవమిషనరీ యగు రివరెండు పాట్లగారు, గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధమును నిరసింపుచు, ప్రభుత్వచర్యను గూర్చి తన యసమ్మతిని ఇండియను సోషలు రిఫార్మరు పత్రికలో దృఢముగ తెలిపిన, పాశకులకు దెలియును. అన్యాయము శపింపని ఇంగ్లీషువారు కొందరుండుటచేతనే, క్రిస్టియన్ గౌరవము ఇంకను నిలిచియున్నది. మద్రాసు మెయిలు పత్రికకు, పాట్లగారి లేఖ రోషావేశమును కలిగించుట వింతగాదు. పాట్లగారిని, గాంధీ పక్షపాతి యని, మెయిలు పత్రిక పేరిడినది. గాంధీని, పాట్లగారు సాధువుగవుడని పేరిడిరి. గాంధీతద్వ్యతిరేకు డని మెయిలుపత్రిక

జాతీయ దీక్షా వరము

ఏప్రిలు 6 నుండి 14 వరకు.

స్వరాజ్యస్థాపనమునకు

కాంగ్రెసునందు సభ్యుల జేర్పుడు
తలకు స్వరాజ్యనిధిని పోషింపుడు
ఖద్దరు వ్రతమును స్వీకరింపుడు
అహింసా సత్య ధర్మముల నారాధింపుడు
అస్పృశ్యులను తొలగింపుడు

హరితాళము-దేశీయుల కందరికి 13 తేదీ. బాత్తుగా పీలులేని రాష్ట్రములవారికి 14 తేదీ.

గాంధీమహాత్ముని, నాయకులను భజియింపుడు.

తెలుపుచున్నది. గాంధీ శిక్షను తొందరపడి నిరసింపుటచే, బ్రిటీషుపక్షపాలనము పట్ల పాట్లగారు క్రూరమగు నేరమును గావించినని మెయిలుపత్రిక నిందించుచున్నది. హిందూదేశమునకు వారు మిగుల హాని గావించిరట. గాంధీగారి నిరాడంబరజీవితము జూచి, పాట్లగారు మోసపోయిరట. ఇంతటి నేరము గావించిన పాట్లగారిని మెయిలుపత్రిక తుమింపనా? తొందరపడి వ్రాసిన అన్యాయపు లేఖకు, పాట్లగారు రాజభక్తిగల హిందూదేశమునకును, బ్రిటీషుపాలనమునకును, తుమాపణ యొసగవలెనని, మెయిలుపత్రిక గర్జించుచున్నది. పాట్లగారేమని సమాధాన మిత్తురో చూడవలయును.

వ్యత్యాసము

జెయిలీ ఎక్కువెన్ను పత్రికకు మధుర విలేఖకుడు రెండు కేసులలో శిక్షల వివరమును తెలిపెను. ఒక కేసులో సహాయనిరాకరణప్రచారకునిపై రెండు సంవత్సరముల కఠినశిక్షను రెండువందల రూపాయల జరిమానాను, జరిమానాను చెల్లింపని యెడల రిమానముల అధిక కఠిన కారాగృహ శిక్షను విధించిరి. నిదితుడు విచారణలో పాల్గొనక స్టేటుమెంటును మాత్రము దాఖలుచేసెను. తీర్పును కోర్టులో చదువవలయునని కోరినను, జిల్లా మేజిస్ట్రేట్టుగాఢ నిరాకరించిరి. మరీయొక కేసులో కూని నేరపు ప్రయత్నముక్రంద, నిదితునికి ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్షను జడ్జిగాఢ విధించిరి. ఈరెండు కేసులలో విధింపబడిన శిక్షల వ్యత్యాసమునకు జెయిలీ ఎక్కువెన్ను పత్రిక ఆశ్చర్యము గనుబజుచుచున్నది. సహాయ నిరాకరణ ప్రచారము కూనినేరపు ప్రయత్నమునకన్న ఎక్కువమార్గార్థ మని ఎంచినందులకు, ఈపత్రికకు వింతయగుచున్నది. ఇంతటి దారుణ శిక్షలను సహాయనిరాకరణప్రచారకులపై విధించుట వివేకము గాదని, ఈపత్రిక అధికారులకు బోధించుచున్నది. ఈ శిక్షల వ్యత్యాసము సహాయ నిరాకరణ వలంబుల కాశ్చర్యము గలిగింపదు. ప్రస్తుత పరిపాలనావిధాన స్వభావమును కనుగొనుట కిట్టి వ్యత్యాస మొతయు బహిషచుచున్నది.

లాయడు జార్జిగారి విజయము

జివోవా సమావేశపు సందర్భమున తమ ప్రభుత్వముపై విశ్వాసము జూపవలయునని లాయడుజార్జిగారు కామన్సు సభవారిని కోరిరి. లాయడుజార్జిగారు ఈ తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టక ముందే మిగిలినమంత్రులతో మంచిమాటజేసికొనిరి.

అందుచే, యూనియనిస్టు మంత్రుల యనుచరులు సముతము, తమనాయకులు ద్రొక్కిన మార్గమునే త్రొక్కుట వింతగాదు. విశ్వాసమును గనుబజుప నిరాకరించుచు, క్లిన్సుగా రొకసవరణ నుపపాదించితిగాని, ఆ సవరణపై విశేషముగ చర్చ జరుగలేదు. ఇకడిపెండెంటు లిబరలు పక్షమునకు నాయకుడగు ఆస్క్విత్తుగా రాసభకు రాజాలక బోయిరి. క్లిన్సుగారి సవరణను కామన్సుసభవారు తుదకు నిరాకరించి, పథానమంత్రిగారి తీర్మానము నంగీకరించిరి. లాయడు జార్జిగారి తాత్కాలిక విజయము గలిగెను. మరికొంతకాలమువరకు లాయడుజార్జిగారి పలుకుబడి కొనసాగవచ్చును. కాని, ప్రస్తుత పరిస్థితుల జూచిన, కొయలిషుప్రభుత్వము చిరకాలము నిలువజాలదనియు, విచ్ఛిన్నమయ్యెడి సూచన లిదివరకే గలవనియు, గ్రహింపవచ్చును.

దువ్వూరి సుబ్బమ్మగారికి కఠినశిక్ష

ఆంధ్రదేశ స్త్రీలలో శిక్ష నొందుటకు, దువ్వూరి సుబ్బమ్మగారు ప్రథమురాలు. ఆమెకు గలిగిన గౌరవము, ఆంధ్రస్త్రీప్రపంచమునకు గలిగిన నటుల ఎంచవలయును. ఆమెపై జామీను సెక్సును క్రొంద, మేజిస్ట్రేట్టుగాఢ సంవత్సరపు కఠినకారాగృహశిక్షను విధించిరి. దువ్వూరి సుబ్బమ్మగారు, స్వరాజ్యోద్యమముకొరకై, ప్రశంసార్హముగ కృషి సలిపిరి. స్త్రీలను సముతము ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధింపవలసిన యవసరము గలిగినపుడు, అహింసాబద్ధ మగు నిరాకరణోద్యమమునకు వియము గలిగె ననుటకు సందియ మేముండును. సుబ్బమ్మగారు నాదీప్రపంచమునకు మార్గదర్శకురాలగుచున్నది. నిర్మాణకార్యక్రమమును ఆంధ్ర స్త్రీలు ఉత్సాహముతో కొనసాగించుటకు, సుబ్బమ్మగారికి గలిగిన నినుపమాన గౌరవము, ప్రోద్బలపరుచు నని భావించెదము.

మలబారు

వలబారు సహాయసంఘ కార్యనిర్వాహక సంఘసమావేశము కల్లికోటలో ఏప్రిలు నెల 1 వ తేదీవాడ 20 గెను. మాజీ కాల దుస్థితిని నివారించుటకు తగుసలహానియ్యటకు నియమింపబడిన విచారణ సంఘమువారి నేతృత్వమున సభవారు పరిశీలించిరి. గృహవసతితేక, ఆహారములేక మామిళ్లలు విగులకపడుచు చల్లనియొ, ప్రస్తుతము చేయుటకు సహాయము చూడవలయు విచారణ సంఘమువారు తెలిపిరి. ఈవిషయమై తగుప్రయత్న మొనర్చుటకు కత్తెరుగారితో కలసి మాట్లాడుట యుక్తమని సభవారు తీర్మానించిరి. సహాయనిధికి విశాళముల పంపవలయునని కోరటకు తీర్మానింపబడెను. ఆశ్రాంత్యములంజున్న మామిళ్ల కర్తవ్యము దాదాపు పదివేల రూప్యములు విరాళముగనొసంగిరి.

విదేశ వార్తలు

ప్రధానమంత్రి తీర్మానము

అధిక సంఖ్యాకులచే సంగీకరింపబడుట

కామన్సు సభయందు చర్చ

లండను, ఏప్రిల్ 15:— ఈ దినమున కామన్సు సభ యందు లాయడు బార్నిగారు మంత్రివర్గమునందు సమ్యక్మును దెలుపవలెనను తీర్మానమును దెచ్చెను. కేన్సు సమావేశ తీర్మానముల ననుసరించియే జెనోవా సమావేశమునందు తీర్మానములును, కార్యక్రమమును నుండవలెనని యాతీర్మానమునందు గలదు. ఆస్ట్రేలియాగారు కేంద్రబాధచే సభకు రాజాలకపోయెను. లాయడు బార్నిగారు ఫిబ్రవరి 28 వ తేదీ తరువాత కామన్సు సభకు హాజరగుట కిదియే ప్రధానము. సభకులు మంత్రిగారిని కరతాళము లతో నావ్యవించిరి. కేన్సు సమావేశ తీర్మానముల ననుసరించియే జెనోవా సమావేశ కార్యక్రమ ముందుననియు ఈ సందర్భమున కామన్సు సభవారు మంత్రివర్గమువారి చర్య నామోదించెద రని యుత్తీర్మానము నుపపాదించుచు లాయడు బార్నిగారి విషయముల దెలిపిరి:— మంత్రివర్గమువారు దీనియందు మార్పుల నొనర్పిరను విషయము సత్యము. కే నుపపాదించిన దానియందు మార్పులు జేయకుండగనే మంత్రివర్గమువారు దాని సంగీకరించిరి. (మంత్రి వర్గహస్తము)

ప్రతిపక్షులకు సమాధానము

జెనోవా సమావేశ కార్యక్రమము కేన్సు సమావేశ తీర్మానముల ననుసరించి మూత్రమే జరుగవలెనని నియమించుటచే జెనోవా సమావేశమున ఇతరవిషయముల చర్చించుటకు వీలు గలుగుట లేదని కొందరు నుడువచుచుండిరి. జర్మను మిత్రమందలి యొడంబడికయందును, నవ్వ పరిహారములందును మార్పు లొనర్చుట న్యాయమైనను అట్టి విషయములను జెనోవా సమావేశమున చర్చించుటకు వీలు లేదు. పరామర్శమున కర్మ్యతముఖ్యములగు నీ విషయములందు జెనోవా సమావేశమువారు నియమించినట్లు నగ్న వలె నని కొందరు టయన్యా యము. యూరపునకు సంభవించిన దాడిద్ర్యమును, అంతర్జాతీయ వాణిజ్యమునకు—అందు ముఖ్యముగ క్రిటనునకు—అభివృద్ధికి భంగకరమైన వాణిజ్యమాంద్యమును దొలఁద్రోయుటకును దేశమునందు కాంతి నెలకొల్పటకును జెనోవా సమావేశమునంటి ప్రయత్న మత్యవశ్యకము. రష్యావారి సూత్రములు అసహ్యకరములగును దుష్టభూయత్నములగును ఉన్నను వారితో యొడంబడిక గావించుకొనవలయునను ప్రయత్నము యూరపుయొక్కయు ప్రపంచముయొక్కయు దృక్పథమున జూడవలెను గాని రష్యాయందు జరుగు విషయములను బట్టి ఈ ప్రయత్నము పరిష్కరింప గడంగరాదు. రష్యా తన భర్త్యులను గుర్తెరుగ వలయును. ఇతరదేశములందలి పరిపాలనా పద్ధతులతో సంబంధము గల్గించుకొనుచువానిని దొలఁద్రోవవలెనను ప్రయత్నములు విడువవలెను; ఇరుగుపొరుగు ప్రభుత్వముల వాకి ప్రదేశముల వాక్రిమియకొను ప్రయత్నములను ఉద్దేశము లన్యవిధపాదవలెను. రష్యాయందు ప్రత్యేకవ్యక్తుల యాస్తి (ప్రొప్రీటీ) టు (ప్రాపర్టీ) యొందరాదను విషయమున సంతృప్తహృద్యులు జరుగునూచనలు గానించుచున్నవి. నవంబరు 1 వ తేదీన యుపన్యసింపుచు లిననుగారు సాంఘికవిధానము (కమ్యూనిస్టు సిస్టము) విషయము గాంచనేర దని యొప్పుకొనిరి. ఇదియే రష్యా యొక్క నిశ్చయమైన నుండల రష్యాతో మైత్రియొనర్చుకొనుట కవక శము గలదు. రష్యాతో మైత్రి యొందవలె నన్న కామన్సు సభవారు దాని నామోదించవలెను. కాని, రష్యానులు తమ వాదానులను సుశూన్యముగ ననులూఁపెట్టుచుండిన ఇతర ప్రభుత్వములకు సమ్యక్ము గురువనంతరకును, రష్యానులకు అన్ని దేశముల రాజకీయ ప్రతినిధులును నుండవలరు. అంతరకును అంగ్ల దేశముకు, యూరపు ఖండయంతయును తమ సహాయముకొర కెదురుజూచు చుండిరని ప్రభుత్వమువారు గ్రహించి ఈ విషయమై చాల తీవ్రమైన ప్రయత్నములొనర్చుచున్నారు.

సవరణ

కేన్సుగారు జెనోవా సమావేశము నామోదించుచు విషయ అసమావేశ కార్యక్రమము కేన్సు సమావేశ తీర్మానములు సంబంధించి సంతకరకే నియమింపబడుటచే నందులకు విచారించు

గాలి నిమూట కట్టుట

ప్రధానమంత్రి ప్రసంగము

టైముస్ పత్రిక

లాయడు బార్నిగారి యుపన్యాసముపై టైముస్ పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— లాయడు బార్నిగారి యుపన్యాసమును గాలి మూటకట్టు ప్రయత్నముతో పోల్చినయెడల నది సదుపమానముగ నుండును. వారి యుపన్యాసమున జీవములేదు. లాయడు బార్నిగారు తన మంత్రివర్గము పోయినయెడల వచ్చు మంత్రివర్గమును వర్ణించినపుడు మాత్రము వారు తమ సహజవాచాచమత్కృతిని గవలరచిరి.

రష్యాతో సంబంధములను గురించి నుడువుచు లాయడు బార్నిగారు, 1797 సంవత్సరము పిట్టు మంత్రిత్వంగవుడు తన మంత్రివర్గమునందలి దైహత్వలపోరు బడబాలక పరాసువారితో సంధియొనర్చుటకు బయలుదేరి పారిసునకు వెడలెననియు తాను మాత్రము దైహత్వలకు వెదకింపులవలన బాధ నందుటలేదనియు నుడివినప్పుడు సభయందు నవ్వు మిక్కిలి మయ్యెను.

లాయడు బార్నిగారు పిట్టు మంత్రిత్వంగవుని సహాధ్యోగి యు అతివాదియగుకొకరినివర్ణించినపుడు సభ్యులచూపుట చచ్చిల్లుగాకైపునకు దిరిగెను. చచ్చిల్లుగారు పండ్లులిగించి కూచుండెరి. మంత్రివర్గమునందలి అంతఃకలహమును, లాయడు బార్నిగారి ఎత్తుపాడుపునల సభ్యులు గ్రహించిరి.

చాల సోవియట్లు పటాలములు వేర్వేరుచుండె నని లాయడు బార్నిగారు దెలిపినపుడు కార్యకసభ్యుల మోములపై చిరునవ్వు నవ్వు మొనరెను. గాని అతిమిగిన సభ్యుల కోపపూర్విత నివాదములందు మునిగి పోయెను.

ఈ సమయమున గనిపెట్టి లాయడు బార్నిగారు, విజృంభించి లిననుగారు కమ్యూనిజము విఫలమాయెనని ప్రకటించిరిని దెలిపికార్యకపక్షమును ఎకతాళి జేయ నారంభించెను. తరువాత లాయడు బార్నిగారు రష్యా యెడల నవలంభించు విధానమును గురించి దీర్ఘముగ నుపన్యసించెను. మంత్రివర్గమే గలదనుగాని ఈ యుపన్యాసము నా ప్రతిష్ఠను యెక్కువ జేయలేదు: అంతేగాక తనతండ్రి అలసిపోయి శక్తి యుడిగియుండె నని తుమారుడు గుట్టుబయట పెట్టెట్లున్నది.

మార్క్సిజము నుండియు లండను నందు ఇండియా స్టాన్సు వ్యాపారము మందగించెను. ఇప్పుడు తిరిగి మరుగుగ నుండెను. భారత రాజకీయపక్షితులవలన నిట్టిమాంద్యముదట్టింపెను.

ఏప్రిల్ మాస ప్రారంభమున ఇంగ్లండునందధికముగమంచు తుపానులు ప్రారంభ మాయెను. దక్షిణ జేలునందంతటను రెండడుగుల మందమున మంచుగురిసెను. గ్రామిణు మొదలగునవి పాతుకొని పోయెను. కొన్ని చోట్ల శాలదుగులు గూడ గలదు.

చుచు మంత్రివర్గమునందు సమ్యక్ము లేదను సవరణ నుపపాదించిరి. జర్మను సంధియొడంబడికయందు మార్పుల నొనర్పవలెననియు రష్యావిషయమై వెంటనే శ్రద్ధ పుచ్చుకొనవలెననియు వీరు నుడివరి.

సో దొనాల్లు వెక్లినుగారు సవరణను బలపరచిరి.

బోనరాలగారు లాయడు బార్నిగారి తీర్మానమును బలపరుచుచు వారి రాజకీయవిధానమును ప్రశంసించిరి. సోవియట్లు ప్రభుత్వము సంగీకరింపక పోయినయెడల సోవియట్లు ప్రభుత్వమునందొకను కొన్ని మార్పుల నొనర్చుటకు వీలుండక పోవచ్చును. ఇతర ప్రభుత్వములతో రష్యానులు నాగరిక పద్ధతులపై సంబంధ బాంధవ్యముల స్థాపించుకొనిన తరువాతనే వారిని చట్టసమ్మతమగు ప్రభుత్వ మని అంగీకరించుటకు వీలుండునని నుడివరి.

జెనోవాయందు నానారాష్ట్రసమితివారి కార్యనిర్వాహకసంఘ మొకటి యుండవలెననియు జెనోవా సమావేశము నుండి నవ్వ పరిహార సమస్యను తొలగించుట ఆనుచితమనియు రాబట్ట నిశ్చయించు నుడివరి.

సభా చర్చను ముగించు సందర్భమున, జెనోవా సమావేశము క్రొత్త ప్రపంచమును సృష్టించుట లేదనియు ఇందువలన ప్రపంచ మొక అడుగు ముందునకు నడువవీలుండుననియు చాంబర్లెనుగారు నుడివరి.

సవరణకు ప్రతిపాదముగ 31 వ నుండియు అనుకూలముగ 84 మందియు సమ్యక్ముల నిచ్చుటచే సవరణ వీగిపోయెను. తీర్మానమున కనుకూలముగ 372 మందియు ప్రతిపాదముగ 94 సమ్యక్ముల నిచ్చుటచే తీర్మాన సంగీకరింపబడెను.

విప్లవ సమస్య

డివెలరాగారిపక్షము

ప్రభుత్వనాక పట్టుకొనబడుట

ఏప్రిల్ 15:— క్విట్ ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి జెం దిన మందుగుండుసామాను నొక డివెలరాపక్షమువారిచే పట్టుకొని దోచుకొనబడెను. డివెలరాపక్షమునకు జెం దిన కొంత మంది రిపబ్లికన్లతో వచ్చి నాకయందలివారిని వెదకించి కాల్పునగరమునకు త్వరత్వరగా నాకను గొనిపోయిరి. అచ్చట నాకయందలి ఆయుధముల నభివరకే సిద్ధము చేయబడియున్న 100 మోటారులారలతో నెక్కించుకొని దీసికొనిపోయిరి. తరువాత నాక ప్రభుత్వదృష్టియొన బాడనుబట్టి కాల్పునగరమునకు జని వదలివేయబడిన నాకను గొనివచ్చెను. అందు 400 రైఫిల్సులు, 700 రివాల్యూరులు 39 చక్రపిరంగులును, ఇంకను మందుగుండుసామానును గలదు. ఈనాకను వెతకుచు నొక యుద్ధనౌక వెడలెనపుటికి ప్రజాస్వామ్యవాదులు వదలిపోయిన వట్టి నౌకను ప్రజలు దోచుకొనుచుండిరి. సందడి అనుకూలరగు వారిసంఖ్యయే అధికముగనున్న కాల్పునగరముననే తాత్కాలిక ప్రభుత్వమువారికి వెలియునంద గట్టిపని యొనర్చబడుట జూడ తాత్కాలిక ప్రభుత్వముయొక్క నిస్సహాయత వెల్లడి యగుచున్నదని పార్లమెంటునందు దెలుపబడెను.

కెన్యా సమస్య

డిలామరు ప్రభుత్వ

ఏప్రిల్ 15:— టైముస్ పత్రికయొక్క నైగెలి విశేషకు డిటుల దెలుపుచున్నాడు:— లండనునందు డిలామరు ప్రభుత్వముచే గావించబడిన కృషి సంస్కృతికరమగు పరిణామమును జెందెనని డిలామరుప్రభుత్వ దెలుపుచున్నాడు. మేఘాశృంగ మగు వాతావరణము నిర్మలతను జెందెను. దేశీయుల అభివృద్ధి గమనింపబడెను. ప్రభుత్వమున నూచింపబడిన విధానము భౌతిక తిరులకుగాని అంగీయాలకుగాని సంస్కృతికరముగ లేదని చచ్చిల్లుగారు దెలిసికొనిరి. చచ్చిల్లుగారు త్వరలోనే క్రొత్తవిధానమును కెన్యాగవర్నరుగారికి పంపును. ఈవిషయమై త్వరలో పరిష్కారమగు నూచనలులేనని డిలామరు ప్రభుత్వ దెలిపెను.

సోషలిస్టుల సమావేశము

రిన్సునందు జరుగుట

ఏప్రిల్ 15:— బర్మిన్గండు కిచ్చిస్టారు భవనమున నీ దినమున అంతర్జాతీయసోషలిస్టు సమావేశము జరిగెను. రామ్సే మెక్ దొనాల్లు, హారి గోస్టింగు టామెసాగారు (బ్రిటిష్ ప్రతినిధులుగ హాజరైరి.

సమావేశమున మున్సి విక్టర్ లండరాదని బోల్షివిక్కులు పట్టుపట్టుటచే సమావేశము భగ్నమగునని దోశెనుగాని తుదకు సమావేశము జరుపవలెనని తీర్మానింపబడెను.

హెర్ అడ్లరు (ఆస్ట్రీయా) గారు ఈ సమావేశము కార్యకసమస్యల పరిష్కరింప నెత్తించుట కుత్సేహంబుడె నని దెలిపిరి. సభ జరుగుచున్నది.

బెల్జియన్ హత్యలు

బెల్జియన్లదిటివల తవరతమ గృహములలో జంపబడిన నల్లరును కాథలిక్కులే యని దెలియుచున్నది.

ఎస్.ఎం. మైత్రగారు భారతదేశమునందు కాంతిని నెలకొల్పుట యెట్లు అను గ్రంథమును రచించిరి.

ముగ్గురు అనధికార భారతీయులు భారతీయులచే నెన్నుకొనబడవలెననియు అందు ఒకరిని రాజ్యప్రతిగాగొక రాష్ట్రమునకు గవర్నరుగ నియమింపవలెననియు దీవిజనల కమిషనర్యు, జిల్లా అధికారము నియమించుటయందుగూడ నీవిధానమునే యవలంబింపవలెననియు వీరు నూచించిరి.

భారతదేశమునందు మహమ్మదీయులచే అల్లరులు గలిగిన యెడల మహమ్మదీయ సంస్థానాధీశుల సైన్యములతోను హిందువులచే నల్లరు తానర్పబడియెడల హిందూసంస్థానాధీశుల సైన్యములచేతను అణగగొట్టవలెనని వీరు నూచించిరి.

ఇటీవల నైగెలి (కెన్యా) యందు జరిగిన దేశీయుల తరుగుతాటునందు 37 దేశీయులకు 3 నెలలనుండి 2 వార్షముల వరకు కఠినకర్మ విధింపబడెను.

రష్యాయందు ప్రభుత్వమువారు అత్యంతాధియోగ్యుల ప్రదర్శనశాలయందలి చిత్రసమస్తములను కొన్నిటిని విక్రయంప నెంచుచున్నారు.

ప్రభుత్వమువారు చక్కయందలి భవనమున వశపరుచుకొన నెత్తించుటచే పెట్రోగ్రాడునందు ప్రజలకును ప్రభుత్వసైన్యమునకును పోరాటము జరిగెను.

జెనోవా సమావేశమున విఫలములు సంభవించుటచే జేయుటచే దానికి పూర్వ మొకసమావేశము గావించబడును.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞాపనము

బొంబాయిలో 2-వ తేదీని గొప్పసభ

వి. జే. పటేలు, సరోజినీదేవిగార్లు మున్నగువారు పాల్గొనినట్లు

అనాడే అఖిలభారత ఖిలాఫతు సంఘమువారు జేరోక్ మహాసభను బొంబాయిలో జరుపుట చోటనీ - బీ అన్నను - ముజమాల్ గార్లు మున్నగువారు పాల్గొనినట్లు - మహాత్మా నభించినట్లు

ప్రతినెల 18-వ తేదీ గాంధీమహాత్ముని శిక్షాదినము

అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ కలకత్తాలో 20-వ తేదీని జరుగును

ఈజిప్టులో ఆలు అహరంవత్రిక గాంధీమహాత్ముని నభించినట్లు

సర్ పి. సి. లేగారు బాకినాలులో నేతపనుల నత్యధికముగ ప్రకటించినట్లు

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

దువ్వూరి సుబ్బమ్మగారికి కాకినాడలో ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష వేయుట

రాజమండ్రి నెంట్ల జయిలుకు పంపుట

గుంటూరులో యీనెల 16-వ తేదీని అఖిల ఆంధ్ర రాష్ట్ర ఖిలాఫతు సంఘసభ జరుగును

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

దువ్వూరి సుబ్బమ్మగారు

ఒక సంవత్సరము కఠినశిక్ష

గంగాభాగీరథి సమావేశం అగు దువ్వూరి సుబ్బమ్మగారు 18 నెలలు ప్రశంసించినందుకు జేరేసే యునైటెడ్ శ్రీకృష్ణజన్మస్థానమున శిక్షను. ఈమెపై 108 వ కేసునుండి కేసు లేబడిన కాకినాడలో 4 వ తేదీ మధ్యాహ్నము అడిషను డిప్రీట్ మాజిస్ట్రేటుగారు యీ కేసు విచారణ ప్రారంభించిరి. సుబ్బమ్మగారి ఉపన్యాసములందలి కొన్ని భాగములను చదివి ఇరువురు పోలీసు మార్షల్స్ తోపాటై సాక్ష్య మిచ్చిరి. ఈ ఉపన్యాసములు రాజద్రోహ పూరితముగ నున్నవనియు ప్రభుత్వము పట్ల ద్వేషము పురికొల్పబడుచున్నవనియు మాజిస్ట్రేటుగారు తీర్మానించి పూచీతును కొరికి. కాకినాడము, కాంతిసైనికుని సంచి చేతయందు భరించినట్లు సుబ్బమ్మగారు పూచీతు ఇయ్యవని గాంధీర్యముగ ప్రత్యుత్తరమొసంగెను. అందుపై మాజిస్ట్రేటుగారు ఒక సంవత్సరముకాని పూచీతు ఇయ్యవంతవరకుగాని కఠినశిక్ష అనుభవించవలయునని తీర్పుచెప్పిరి. తన సంతోషమును ప్రకటించుచు సుబ్బమ్మగారిట్లు చెప్పిరి:—“జేరేసే చేయుచు నారీమణులలో మొదట శ్రీమతి సావిత్రిదేవిగారు కార్యాచరణ చేరిరి. ఆమె వెనుక ఇట్టి గౌరవము నాకు కలిగినందులకు నేను మిగుల సంతసించుచున్నాను.”

ఈవిచారణకు వచ్చిన సుబ్బమ్మగారి కల్లి వృద్ధురాలు ఆమెకు ఆశీర్వాదించి తాను కడియమునకు కట్టిపోయెను. ఈమె రాజమహేంద్రవరమునకు పంపబడునని తెలియుచున్నది. అని కాకినాడనుండి మా స్వకీయవిలేఖకుడు తంతివార్త పంపుచున్నాడు.

* * * * *

ఖిలాఫతు సంఘ సమావేశము

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ ఖిలాఫతు సంఘ సమావేశము గుంటూరులో ఏప్రిల్ నెల 18 వ తేదీ జరుగును. పార్టీను మహాసభ తీర్మానములు మున్నగు ముఖ్య విషయములు యీ సభయందు చర్చింపబడును. మువల్వీహజుల్లా సాహేబుగారు ఉమా అలీసాగారు మరొకరింద మువల్వీలు సభకు వచ్చెదరు. కావున ఖిలాఫతు సంఘములు ప్రతినిధులను పంపవలయునని ఖిలాఫతు సంఘ కార్యదర్శి కర్నూలునుండి తంతివార్త పంపుచున్నాడు.

వంగ రాష్ట్రము

కలకత్తాలో 20 వ తేదీ సాయంత్రము ఒక వాలంటీరు టిక్కెటు కొనక బ్రాంబుడిలో ఎక్కి ఖిలాఫతు నిధికి విరాళములను పోగుచేయుచుండెను. కండక్టరు వారిని పోలీసువారి కక్షము చేసెను. పోలీసువారు వాలంటీరును తీసికొనిపోవుచుండ వారిదుట్టు గుంపుచేరి పోలీసువారిపై రాళ్లు దువ్వపారబెట్టిరి. కాజాను.డి పోలీసువారు వచ్చి గుంపులో ఎలుగురిని అరెస్టు చేసిరి.

స్వదేశి ప్రదర్శనము

2 వ తేదీ సాయంత్రము కలకత్తాలో బర్మాను మహారాజుగారు స్వదేశి ప్రదర్శనపు ప్రారంభమహోత్సవము సలిపిరి. మువ్వూరు మంగులు పురప్రముఖు లనేకులు కొందరు శ్రీమతి వచ్చియుండిరి.

* * *

బొంబాయి

మహాత్ముని శిక్షాదినము

ఈనెల 18 వ తేదీ వేళము నందరినీను మారతాళము జరుపవలయు ననియు ప్రతినెల 18 వ తేదీ మహాత్ముని శిక్షాదినమును అనుష్ఠించవలయు నను తీర్మానములను కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు గావించిరిని కాంగ్రెసు కార్యదర్శి ప్రకటించుచున్నాడు.

కార్యసంఘ సమావేశము

కాంగ్రెసు కార్యసంఘసమావేశము కలకత్తాలో ఏప్రిల్ నెల 20 వ తేదీ జరుపుట యుక్తమని కాంగ్రెసు కార్యదర్శి హాకీము అబ్దుల్లాఖాన్ గారికి సలహా ఇచ్చుచు తంతివార్త పంపిరి.

* * *

చోడవరం నిర్బంధములు

రంప చోడవరం ఎల్లవరం దీవిజనుల కాంగ్రెసు ప్రచారకుడగు శ్రీయుత మద్దూరి పాపారావుగారు ఏజన్సీ డివిజన్లో అక్టోబరుగారితే 284 కేసునుండి 2 నెలలు కఠినశిక్షను పొంది నేటి ఉదయమున రాజమండ్రి తయలుబడి కొనిరావడెను. శ్రీయుతపాపారావుగారు ఏజన్సీ జిల్లా ప్రచారకులలో ముఖ్యులు. గోదావరిజిల్లా ఏజన్సీ ప్రబోధమునకు వీరే ముఖ్యకారకులు. మన్యభజ్వరముచే బాధపడుచుండియును ఏజన్సీలో ప్రభావము చేసియుండిరి. కార్యదర్శి.

స్థానిక వార్తలు

పోస్టులు ప్రకటనము:—కొలంబోమిడుగా దక్షిణాగ్రహము వెళ్లుటకు మొదలు వచ్చినాను. జేరేసే మహాసభకు ముల్లో ఏప్రిల్ 7 వ తేదీని సాయంత్రము 6-55 గంటలకు కట్టి చేయబడును.

ఎలక్ట్రిక్ బ్రూంబేలు:—6 వ తేదీ రాత్రి మైలాపూరునందు వ్యవధివాహన ఉత్సవము జరుగును. ఉత్సవమును మాచుటకు వెళ్లువారి సౌకర్యాక్రమై 6 వ తేదీ రాత్రి అంతయు బ్రూంబండ్లు నడచునని కంపెనీవారు ప్రకటించుచున్నారు.

జంతు హింసానివారక సంఘము:—ఈ సంఘముయొక్క 41 వ సాంవత్సరిక సాధారణసమావేశము విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో ఏప్రిల్ 10 వ తేదీ సాయంత్రం సాయంత్రము 5-30 గంటలకు గౌరవనీయు లగు కే. శ్రీనివాస సత్యంగారి యధ్యక్షతకరింద జరుగును.

శ్రీరామనవమిమహోత్సవము:—ఈ రోజు కే. శ్రీరామనవమి ఉత్సవాదిమహోత్సవము 6 వ తేదీ మొదలు 16 వ తేదీ వరకును శ్రీరామనవమి మహోత్సవములు జరుగును. ఆలోచనలలో ఉపన్యాసములును పురాణకథనములును కన్నడములో జరుగును. చారిక భాకాలక్షేపములు జరుగును.

మహాత్మాగాంధీ స్పిన్నింగ్ అండు వీవింగు శ్రీ స్కూలు.

కేపు (8-4-22) పరిశ్రమిమగు సత్యాగ్రహిణిమన మద్రాసులో తిరుచెట్టిపేటి నెం 1 గృహమున వైచేరున నొక పాతకాలను తెరచెదరు. ఈ పాతకాలముందు ఏప్రిల్ 18 వ తేదీనుండి నూలునడుట, బట్టలను నట్టుట, తోలుపెట్టెలు, మనిషులు, చెట్లు, మాన్యుగునని చేయుట, బోపిలకు తయరచేయుట, మొదలగునవి నేర్పుకొన దలచినవారికి ఉచితముగ నేర్పెదరు. నేతపరిశ్రమ, మేనెల 1 వ తేదీనుండి ప్రారంభించెదరు. గాన ఏప్రిల్ 16 వ తేదీ నుండి ప్రారంభమగు ప్రై పరిశ్రమలను నేర్పుకొనదలచినవారు, వాటిలో కొన్నిటిని మాత్రమే, నేర్పుకొనదలచినవారు, యీనెల 12 వ తేదీలోగా తెలియబరుపవలయును. యస్. యస్. పాడి.

బొంబాయి బాంకులో మరొకరు పని చేయుచున్న కుటుంబ వారోజునాజిగాను చాచాపు 47 వేల రూపాయలు బాంకునుండి అపహరించెనని వానిపై కేసులేబడినది. బొంబాయి హైకోర్టునుండి న్యాయమూర్తి కాజిజిగా కేసును విచారించి నిందితునకు చెండుసంకల్పమును కఠినశిక్ష విధించెను.

గురువారముల కావనమును తయారు చేయుటకు మునుపు చిత్తు నిబంధనలను గురించి చర్చించుటలో బాల్గొనవలసిన దని పంజాబు ప్రభుత్వమువారు గురువారప్రబంధకమిటీ కార్యదర్శికి ఒక లేఖను వ్రాసిరి. చర్చలలో బాల్గొనుటకు తమలో నెవ్వరికి ఏద్రాము ఇష్టము లేనట్లు ఏకగ్రీవముగ తీర్మానింపబడినదని ప్రబంధకమిటీ కార్యదర్శి ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

పుదుకోట వార్తలు

పుదుకోట డిప్యూటీ మాజిస్ట్రేటుగారు కీలు జి. నుండ కేళశాస్త్రిగారు గడచిన జనవరినెలలో ఒక కేసువాదించుచు మాజిస్ట్రేటుగారి ఉత్తరువులకు వ్యతిరేకముగ ప్రతివాదులను కొల్లంబును కూర్చుండునట్లు చేసెను. మాజిస్ట్రేటు ఉత్తరువులను ఉల్లంఘించినందులకు ఒక మాసము పుదుకోట కోర్టులో శాస్త్రిగారు ప్రాక్టీసు చేయువాడని ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఉత్తరువిచ్చెను. న్యాయమూర్తిగారి ఉత్తరువును తీవ్రముగ ఖండించుచు శాస్త్రిగారి సుగుణములను పొగడుచు వక్రీకరణమువారు చెండు సభలగావించి తీర్మానములను జలపరచలేదని బహిరంగముగ ప్రకటించవలయునని కోరుచు ప్రధాన న్యాయమూర్తివక్రీకరణ సభ్యులందరికి నోటీసు ఇచ్చెను. కంఘము నందలి 29 సభ్యులలో 22 మంది తీర్మానముపట్ల తమ అసమ్మతిని తెలిపిరి. 17 మంది మాత్రము అట్టి ప్రత్యుత్తర మిచ్చె లేదు. ఈ 17 మంది పట్టాలు రద్దు పరు కు ను నని న్యాయమూర్తి తెలిపెను. ఇందులకు భయపడి ఏక వేరొకసభ జరిపి ముందు గావించబడిన తీర్మానములను సుపసంహరించుకొనిరి. న్యాయమూర్తిగారి అధికారమును తృప్తికరించుటగాని వారిని అసమాన పరచుటకాని అట్టి తీర్మానములు గావించబడలేదని మరియొక తీర్మానము ఆమోదింపబడెను. అందుపై ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారు సంతోషించి వీరిపై చర్యలుచేయుట మానేసిరి.

ఈ విషయమై యంత కన్న శత్రువున నేమియు జెప్ప నక్కరలేదు. ఈ ప్రభుత్వములో నానాచరుణున నున్న వానిని చిత్త సంకోధము గావించుకొని, యెన్నెన్నిమాటలు గాకు మంత్రివర్గ బాధ్యతా సిద్ధాంతమునకై, సంధి ముఖ్యతీర్మానము విషయములోను, విల్లాండు పిషయక ముఖ్యతీర్మానములోను యెంత ప్రార్థించితిో కనుగొను మని నేను కొరకు చూస్తాను. విశేషవ్యవహారముల గూర్చి డౌనింగువీధి నెం 10 గృహమున నును విశేష కార్యాలయముననును మధ్య కలరకము యూరోపు యొక్క రాజకీయ చాక్రితములో పరిపాటియైకది. మంత్రివర్గ బాధ్యతా! ఎందుకు! అర్హులారా, నారీయలారా! అదియొక తమాషా. ఒక నెపము. మనము ఒక గొప్ప మేధావియగు

సర్వాధికారిచే పరిపాలింపబడుచున్నాము. ఆయన ఆపదప్రభుడు తన వద్దకు రాత్రింబవళ్లు వస్తూపోతూ ఉండేది మంత్రులను సమావేశములకు బిల్లుకుండును. అయితే యెన్నోజులకైనను ఆయనవద్దకు వెళ్లుటకు సాధ్యముగాని నావంటి వారలను మాత్రము పట్టినేయును. ఆయన చాత్రాత్మకమగు తీర్మానముల గావించుకొనెను. చంద్రవర్గసభ్యులు ఆ తీర్మానములు దెలియకుండ నెన్ని సార్లులో యుండుట యెంతయు క్రూరము. పోనీ అది తెలిసినను యెప్పుడు దెలియును? అంతయు నైపోయిన పిదప యేమియు భావము లేకుండు తెలియును.

నేనీమధ్య యీ దేశపురాజు వద్దకు జరిగిని అతి ప్రధానమంత్రి సమన్వితముగ గానించుచున్నాను.

నరసింహస్వామియింటు యిట్లుచెప్పెను. ఆయన గొప్పమేధావియే. అయితే తండ్రిగుణముమాత్ర మొకటిగలదు. మంత్రుల లభ్యత యేకాంతవాసమును, అందు ఆత్మైకము నుండుట ఆయనకిష్టము. ఆయనకు నియమితులైన సమాజాచరణకాగ నూ ధనమాలాచతురుగులను, పితృవనక యెవరికిని దెలియని ముగింపయందురు. నా చెంతిని కృతజ్ఞులుగ నుండును. ఆయనకు నియమ సేనశేఖరులగుట విషయముతో చాల కృష్ణుడుగ నుండును. సామ్రాజ్యమున కభ్యుత్థత పొందిన గొప్పమేధావిగావించిన యనసానసేనకై మనమిప్పుడు బహుశః కించిరి.

మంత్రవర్గ బాధ్యత కాగము గాదు. అయితే కారణమేమి? నాసహచరులతో అలోచించియో అలోచించకనో యీతంత్రవార్తను ప్రచురించుట కంగీకరించిన విషయమేనా? అవును, నేను చేసితిని. నానికేల ప్రచురింపగూడదు? ఇంకెంద్రా ప్రభుత్వమువారు నెవరన్నసంధిలో నొకపక్షమున నుండిరి. సంధి పుత్రములవారితో యుద్ధమునకు జేరుటదెను. అందువలన శాంతి ముత్యమై నేని యింద్రా ప్రభుత్వమువారు అందులకు తప్పుక అంగీకరించియుండెడివారే. అందువలన యెప్పుడైతే కాతము చేతులరేదో అప్పుడు వారు సంస్కరింపు మని కోరిరి. మొదటి సంధిలో వారు పక్షవంతులైనపుడు వారు తన యభిప్రాయముల వెల్లువకు హక్కుగలిగియున్నారు. సంధిసంధిలో ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య ముండుట చేతను గూడ వారు దేశాభ్యుదయమునకును వారు మాటాడినపక్షము వారికి శ్రోత్రసంధిలో మార్గదర్శకులుగ నుండగలరు. అంతర్జాతీయ వ్యవహారములలో భారతదేశము యుద్ధమున జేసిన సేనకై బహుమానముగ అధినేత రాజ్యాస్వాతంత్ర్య మింకబడినది. కేదా ప్రభుత్వముగాని, ఆస్థానియో ప్రభుత్వము గాని, వారు పరిపాలించు దేశములో శాంతికి భంగము వాటిల్లనంద మానము పొంది యుండగలరా? వారి యభిప్రాయముల వెల్లడించుటకు వారికి హక్కు గలదనియే నా యభిప్రాయము.

ప్రాచ్యంతర్దేశ పరిపాలనావిధానము

ప్రభుత్వమువారు ప్రాచ్యంతర్దేశపరిపాలనావిధానములో గడంగిన విదేశాభ్యాసవిధానము భారతదేశములో తీవ్ర పరిస్థితుల గల్గించెను. నెవరన్న సంధి ప్రధానమంత్రి వాదానము భారతప్రజలవిషయములో భంగము గావించుటకైనను విషయమునై నాధారపడి, యీ విషయమును గూర్చి భారతప్రభుత్వమువారు యెన్నియోమాటలు లేఖలు వ్రాసిరి. గూఢ రాజ్యతంత్రసిద్ధాంతమునందు నాకు విశ్వాసములేదు. (హర్షధ్వనులు) ఏమి జరుగుచున్నదో ప్రపంచమున కంతకును తెలియుట మంచికే. (హర్షధ్వనులు) తమ ప్రభుత్వమువారు తమ పక్షమున నేమిప్రయత్నించుట తేముచున్నారో భారత మహాత్మీయులు దెలిసికొనవచ్చును. ఈ ముఖ్యవిషయమును గూర్చి యిండియా ప్రభుత్వమువారు లేసుకొనుచున్నారో బ్రిటిషు ప్రజలకుగూడ తెలియవలెననియే నా యభిప్రాయము. అయితే మొదట తంత్రవార్తను ప్రచురించుటకు నే నంగీకరించలేదు. నే నావిషయమై ఆలోచించుచుంటిని. శనివారమునాడు వెంటనే ప్రత్యుత్తర మీయవలసినిదిగ మరియొక తంత్రవార్త వచ్చినపుడు నాలో నే నిట్లుకొంటిని. "రాజప్రతినిధి కష్టపరిస్థితులలో నున్నాడు. ప్రభావ్యవహారములలో ఆయన అనభవములేనివాడు గాదు. ఒకప్పుడు బ్రిటిషుమంత్రవర్గసభ్యుడును, ఒకసారి వాషింగ్టనులో సార్వభౌముని సంవత్సరమును, లక్షలకొలది బ్రిటిషు పన్ను నిచ్చువారల ధనమును, తనవద్ద నుంచుకొని యు. యేగాక, బ్రిటిషువారిని అమెరికావారిని సదభిప్రాయములు గలుగజేసినట్టియు, ప్రపంచ మంతయు మెచ్చుకొనునటుల యీవిధుల నిర్వహించినట్టియు, తా నేమి చేయుచున్నాడో గుర్తెంగినట్టియు రీతిగను ప్రభువు ఒకసారిగాక రెండుసార్లు తన యభిప్రాయముల ప్రకటించుటకు అంగీకారమును గొరుచున్నాడు." పిందూదేశములోని కష్టములు నాకు

దెలియును. రాజప్రతినిధిని బలపరచుట నావిధియే యుండెను. (హర్షధ్వనులు).

ఈంత్రవార్తను ప్రకటించుట వలన, రానున్న శనివార సమావేశములో, హామీ గవర్నరు మెంటు వారు యీవిషయమై తప్పుక చర్చింప నలసి యుండునని చెప్పబడినది. సమావేశము జరుగుటకు ముందు ప్రకటించ నేలకే సమావేశమైన పిదప ప్రకటించి లాభము లేదని గొప్ప విచక్షకులైన నంగీకరింపక తప్పదు. (నవ్వు) ఈవత్తమును ప్రకటించ నలసినిదిగ నే ననుజ్ఞ నొసంగిన తంత్రవార్తను ప్రభుత్వమువారే ప్రకటించు కుండినో ఆశ్చర్యముగ నన్ను. వారు ప్రకటించియే యెన్నో ప్రభుత్వమువారు భారతదేశ నిషణ్ణము మాత్రమే గాక యింకను మరీకొన్ని విషయములు విచారింప నలసి యుండు ననియు, టిఫ్ఫిని ముఖ్యముగ భారతదేశానికి ఓడించినయొ, యీసమస్యల విచారణలో యిండియాకు ముఖ్యముగ పలుకుబడి యుండవలెననియు, నేనుగూర్చించుటల ప్రపంచమునకు విశదమయ్యెడిది. (హర్షధ్వనులు). భారత ప్రభుత్వమువారు తెల్లినామకలలో నొకటియగు, పరిశ్రమలములపై కాలిఫోర్నియా క్షిణతాధికారియనువిషయములో మిత్రమండలివారు కల్పించు కొనుటకు వీలులేకుండును, అది హెడ్జాజుప్రభువు, మెసపొటేమియా ప్రభువు, కాంస్టానినోపిలు స్కూలకు సంబంధించిన విషయమనియు, అట్టిప్రతిపత్తి నాటంకపరచుటకు సంధిలో నేమియులేనటుల ప్రధానమంత్రి అంగీకరించి భారతమహాత్మ్యదీ యలకు హామీ నిచ్చియుండును, నేను భారతప్రభుత్వమువారికి తెల్పియుండునాడ విశదమయ్యెడిది.

కర్జునప్రభు విదేశాంగ పరిపాలనా విధానము

అట్టి ప్రభుత్వసంబంధమగు పుత్రమును సమాఖ్యముగ నుండుటకు ప్రభుత్వమువారి యధికారములో గలదు. అది యేల ప్రకటించలేనో నాకు దెలియకున్నది. భారతదేశావసరములు కర్జునప్రభు విదేశాంగ పరిపాలనా విధానమున కలక పెట్టెనని నాకు చాల విచారముగ నుండును. సమయమును జాగ్రత్తించి, అబద్ధరహితముగూడిన విదేశాంగ పరిపాలనావిధానముగల పిందూదేశమున కెట్టి యభిప్రాయము సంభవించెనో ఆయన చేయిన దెలియునా? నేను నాచేతనైతంతరకు పనిజేసితిని. పరిస్థితులు చక్కబడి ఉపకాంతి చేకూరునని యెంతయో ఆశించియుంటిని. కాలము పరిపక్వమైన కొలదియు విషయములు చక్కబడి భారతదేశమునకు అనాదిసిద్ధి మగు న్యాయము గుర్తించబడునను భావముతో నేను చాలబిశితతో చేచుంటిని. భారతమహాత్మ్యములతో తమకు గావించిన ప్రతిభలు అన్నియును పూర్తి భర్తమాయెనని చెప్పనిచ్చగింపక యీసమస్యను గూర్చి సంబంధము వదలుకొనవలెనని సిద్ధముగ నుండియు నెనుకాడితిని. ఇప్పుడు రాజీనామా వెట్టిపెడప సంయతము, నామిక కోపముతో వాళ్లయభిప్రాయములను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు త్రోసిపుచ్చెదనని యేమాత్రమును తలంపనక్కరలేదు. ఇంకను ఆశగలను. ఓర్పుతో నుండవలెనని మాత్రము నేను నేడు చున్నాను. (హర్షధ్వనులు).

నా రాజీనామాకు నిజమైన కారణము ఆ ప్రకటనము గాదు. అయితే కారణ మేమి? సంక్షిప్తమాత్రమే ప్రస్తావించియు, ప్రాచ్యతత్వములలో ప్రధానమంత్రి పరిపాలనావిధానమునకు విరుద్ధముగ నేను వాదించుచుంటిని. బుజ్జగించుచుంటిని. ప్రేరేపించుచుంటిని. గ్రీకుల పరముగ ఆయనపాలనావిధానములో నుద్దేశమేమో నాకు తెలియకున్నది. అది గ్రీకులకు లాభకరమైనదని యనబడుచున్నది. అది గ్రీకులజ్ఞేయమున కని నేను నమ్ముచుండును. అది యెవరిలాభమునకో నాకు తెలియకున్నది. అది బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు నష్టకారకమని మాత్రము నాకు నిశ్చయముగ తెలియును. ఎప్పటికైనను ఆ యుద్దేశమునకు తప్పుక దెలిసితిమను. (ఎప్పటికిని దెలియదు' అని కేక) నే నిప్పుడు నేడు మీయెదుట స్వతంత్రుడనై నిలచి మీ బలమును ఇంకను కోరుటకు నిజమైనకారణ మేమో నే నారయవలయును.

ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులలో నొకకారణము గానించుచున్నది. ఏమిజరుగుచున్నదో మీకు దెలిసియే యుండును. (కుట్ర యని కేక) ప్రభుత్వము నాశనమగునంతటి యాపదన నితీతినున్న మాట మీకు తెలిసియేయుండును. నేను నిర్వహించిన విధమున నుండుకో అలివనులో నాకు నమ్మకము గలదు. ఈభాగములో నున్నట్టియు, యుగ్గాండలేట నున్నట్టియు, త్రోగ్రాసివు కాన్సర్వేటివు పక్షమువారును, లాయల్ కాన్సర్వేటివు పక్షమువారును, వారి సహకారమును విజనాకుటకు గొరుచున్నందులకు వాకెంతయోని కృతజ్ఞుడను.

అయితే నేను నాయుపన్యాసప్రారంభమున జెప్పినటుల ఆనవా కారము స్థిరముగ నుండ వలయును. లిబరలు పక్షము నవలంబించుచు మరువాడు కాన్సర్వేటివు పక్షమునకు కొంత పనిజేయుటకల్లును, ముందు ఒక కాలిమిడ నిల్పిని, పిదప మరియొక కాలిమిడ నిల్పిని కోరికను విధానము వాచరణలో వెట్టిదలచినను కోరికను విధానమును వాస్యస్పదముగ జేయుటకును నన్ను నమ్మును. (అది లోరీ ప్రభుత్వము అని కేకలు). ఇప్పుడు ప్రభుత్వములో నున్న లిబరలు సభ్యులు కష్టముల నొర్చుచున్నను, మిగులనోరులవారునై యున్నార. వారి సహచరులు ఒకరితెంట నొకరు అవ్యక్తము లగుచున్నటుల నానుకొనుచున్నార. కొయలివనులో కాన్సర్వేటివు పక్షము వారు విధానము విషయములో మంచి పేర్కొంటిరి విధానము సమస్య పరిష్కారమే యీ ప్రభుత్వము చేసిన ఘనకార్యమును, మనప్రధానమంత్రి ఘనతను నేనొక్క గానియోడ జేయవలయునై యున్నది.

కొండలు కాన్సర్వేటివు పక్షమువారు చాల తీవ్రమైన పని జేసితిమనుకొనుచున్నాను. నేను వారల విషయమై జెప్పట లేదు. నేను కాన్సర్వేటివు పక్షములో 'డై హార్డు' పక్షమును గూర్చి చెప్పుచున్నాను. నేను చేదనాయెనని కాన్సర్వేటివు పక్షములోని ఆ పక్షమువారికి విన్నవించవలెనని కోరిక గలదు. అది ఫలవంతముగ నుండవచ్చును. ఆగొప్పమేధావియగు ప్రధాన మంత్రిపక్షమున ఆ కాన్సర్వేటివు పక్షమువారికి విన్నవించ వలెననియున్నది. నరసింహ మల్లూకుగారికి గావించిన విషయ సందర్భమున బర్మెన్ ఛాన్సలరువు యూనియనుస్టు పార్టీలోని 'డై హార్డు' పక్షమువారి నెప్పటికిని వదలజాలని నొక్క వక్కాణించెను. ఆ పక్షమే యిప్పుడు మిగుల వికాంతి గలిగియున్నది. ఆ పక్షమే విధానము పరిష్కారముతో కాటకవృషి యుండిరి. ఆపక్షమునకు నాయుం డిప్పుడు లేదు. (నవ్వు). దీనికితోడు క్రిందటిసారి కామన్సునకు భారతదర్శ జరిగివుండు ప్రభుత్వసభ్యులొకడు తాను బాధ్యత గుంయుక్త బాధ్యతాసిద్ధాంతమునకు నేను విశిష్టముగ నున్నందులకు సమర్థింపవలెనని నన్నెదుర్కొనినవారల పక్షమున మాటాడి వారి కభినందనము లాసంగెను; గాని నన్ను సమర్థించుచు ఒక్కమాటయైన జెప్పకుండెను. ఇది ప్రధానమంత్రిగా నున్నదానికి జేసిన తోడ్పాటు. కామన్సు సభలో విండునను యమున సయితము ఆయన వారి పక్షమువారికి సమాఖ్యముగ దెప్పి యభిప్రాయములు వాచి యుండినటుల వారికి దెలిసియే యుండును. ఆయన ప్రపంచవారి త్రములో నెల్లగొప్ప రాజ్యతంత్రజ్ఞుడు. అట్టివాడు, పసిపట్టుచు, వెంటనెవరు నమ్మునోయని చూచుచు, తోడ్కొను యేడియో యొకటి పారవేయుచుండును. (నవ్వు; హర్షధ్వనులు).

'డై హార్డు' పక్షమువారి కొకవిన్నవము

ప్రధానమంత్రిపక్షమున డై హార్డు పక్షమువారికి నే నీ విన్నవమును జేయగోరుచున్నాను. వారు నావైని నిరాధారము లగు విచారములకు నందానేరాకోపణములు గావించిరి. ఇతర విషయములలోవలెనే భారతదేశవహారములలో గూడ వారు రాజకీయ విజ్ఞాన కృత్యకూశల్యత్యమును జూపిరి. ప్రపంచము లోని భూర్యవారములను, కాలప్రవాహమున కడ్డపడి ఘనీభ వింపజేయగోరి మాట్లాడుట వారు బోలియొంతురు. వాళ్లకు మానవాభ్యుదయముతో సానుభూతి లేదేమటచే తెలియక అల్లరులనున్న విప్లవమునున్న చేపెట్టిరి. వైటుహాలోనుండి భారత ప్రభుత్వముతో నెక్కువ జోక్యమును గలుగజేసికొనుచుండిరి. ఇండియాలో పనిజేసినప్పటి నెంటు గవర్నరులును భారతదేశమునకు సంబంధించిన మరికొందఱును, పేరుత్రుత్వము లేకుండ గవర్నరులపని జేసినప్పటివారలును, వాళ్లకు డురనిచ్చుచుండురు. నిరాధారమగు వదంతుల వ్యాపింపజేసియు, తమ కండ్ లేకుండుటచేతను వారలు యిండియను సర్వస్వము నున్న వారిలో నశించి పుట్టింది. నేను యిండియను సర్వస్వమును తృణీకరించుచు తెప్పింపుట సుపన్యాసముల పుష్పించిరి. నేను క్రాంతి గ్రంథములనుండి కొన్ని వాక్యములను యనంతర్జముగ పాక్షికముగ నెత్తికొని వాని యర్థము నంతను భంగము గావించిరి. భారత ప్రభుత్వమువారు కాంతిని స్థాపించకుండ ఇంగ్లాండు నుండి ఆటంకపెట్టబడిరి వారు దృఢపరచిరి. నేనును, నాసహాలోచకులును, భారతదేశములో న్యాయ క్రమ స్థాపనములకు ఆప్రభుత్వమువారిచ్చు సలహాల కెంతటి బలము నిచ్చితిమో, యిండియను సర్వస్వ కెట్టి సలహాల నిచ్చితిమో భారత కార్యా లభ్యమునకు నా పిదప వచ్చువారే అందుకు నిదర్శనముల గనుగొనగలరు. తదిర్వరధివిషయము నేమియును ఆయన గనుగొన జాలదు.

ఈ 'దైహ్య' పక్షమువారు యెంతటి భావన గలవారైనను యీ దేశముయొక్క రాజకీయ జీవితమునకు చాల నుపద్రవకరులుగ నున్నారు. వారిచేతముల్లో కొలదిమంది పక్షమును మాత్రమే పోషింతురు. అయినను నేను వారి కొక విన్నవము చేసెదను. వారు నావిషయమై చేసిన ప్రయత్నము లన్నియును, వారి దుష్టత్వమును, నన్ను తొలగించుటకు వారు పడిన పాట్లన్నియును, కావునను, సభలో నిష్ప్రయోజనములై విఫలము గాంచెను. మనదేశభక్తుడయిన నాయకుడు ఆ గొప్పమేధావి ప్రధానమంత్రివారు తమంతట చేయజాలని పనిని చేసి నెట్టెను. వార రెన్నాళ్లనుండియో నానెట్టివై దెచ్చి నెట్టి వలెనని కోరుచున్నానికి ఆయనవారిని సాంత్విత్యపరచి జహాకరించి వారి సహాయమును గోరెను. ఆ సమయమునకు ఆయనకు వారలనుండిగావలసిన సహాయమును యీ దేశములోని దైహ్య పక్షమువారివలననిశ్చయిగా నేను గోరుచున్నాను. (నవ్వ వాని ధ్వనులు).

సంయుక్త భాగ్యతాసిద్ధాంతము పనికిరాదు తెల్పి యుంటిని. ఇండియా ప్రభుత్వపు తంతివార్త ప్రకటనను న్యాయ మైనదని తెల్పియుంటిని. మరియొక విషయమునుగూడ విపుల పరచి యుంటిని.

యిండియా కొకమాట

భారత దేశములో నామాటలను విని పనిచేయువారలకు మిశ్రా రా ఒక్కటేమాటను జెప్పగోరుచున్నాను. ఏదో ఒక ప్రభుత్వమెట్లున్నను, బ్రిటిషు ప్రజలు, భారతీయులతో మిగుల సామభూతి గల్గియున్నారు. బ్రిటిషు ప్రజలద్వారానే భారత దేశము, పొండగిగిన, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యంతర్గత స్వాతంత్ర్యమును పొందగలదని నేను వారికి జెప్పెదను. బ్రిటిషు ప్రజలకు విన్నవించుచో ఆటంక మేమియు నుండదు. ఆదర్శమును పొందుటకు రాజద్రోహమును అసహమోద్యమమును దప్ప మరి యేయటంకములు నుండవు. బాతివైపవ్యమును తెంచుకొనుట వలన స్వాతంత్ర్యప్రవాసదినసము దూరమైపోవు నని భారతీయులు జ్ఞాపక ముంచుకోవలయును. కావున యీ దేశములోని ప్రముఖులు భారతదేశ ప్రముఖులును యేకకార్యమును, సహకారభావముతో జేయుచుండురేని మోక్షముగలదు.

"అన్ని విషయముల కేమి, మీ పేర మీ ప్రభుత్వము వారు భారత పరిపాలనా విధానములో చలచలభావముతో నుండునటుల జేయనియ్యకుడు" అని నేను బ్రిటిషు ప్రజలకు జెప్పెదను. అది యుపద్రవనీతిలో నున్నదని నేను నమ్మను. వాదానము లన్నియును సఫలపరపవలెనని దైహ్య పక్షము వాడుగూడ నంగీకరింతురు. వాతలకు నేను వెల్లెన సంతృప్తిగ నుండును. ఆ గురువారము రోజు వారలది. అది జయ ప్రథమ గుటకు సర్వ ప్రయత్నములు జరిగెను. ఆ దినము సంతోషమున కేమాత్రమును భంగము గలుగకుండ దైహ్యపక్షము వారి సూర్యధ్వజం నందకు సభ్యులును ఆనంతించు నటుల జేయుటకై చేంబర్రేడుగారు ఫలితమును ప్రకటించుటలో యేమాత్రమును విచారమును వెలుపకుండజేసెను. అయితే అందరి యుద్దేశము చాల తేమకరమైనది యనియే నానమ్మకము. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవాదమున నేను విశ్వసించినది జరుగక ముందే మీరు మేల్కొనుడు.

మీరు విద్యగరపు విధానమును ఆవలంబించి ప్రపంచమున కంతకును అది దెలియునటుల చేసి పిదప "ఆగము" అని కేకలు చేయవచ్చును. ఒకమంత్రిని గృహనిర్మాణముల గావింపుడు ని తొందర పెట్టి పిదప ఆయన వానిని నిర్మించినందులకై పడదోయవచ్చును. అయితే భారత పరిపాలనావిధానమును ఒక్కదినములో నిర్మించుటకు గాని మరునాడు ఊటలాడించుటకు గాని కళ్యముగాదు. బ్రిటిషు ప్రజలు రాజధర్మిని క్రమసంరక్షణమును కోరుటకు హక్కుగల్గి యున్నారు. ఇది సిద్ధించెనేని, తాత్కాలిక కష్టముల జూచి భయపడక క్రమరేపి నేను గోరుచున్నాను. ఇదివరకు జేసిన వాదానముల ననుసరించి యుండి అవి భంగము చేయుటకు యే ప్రభుత్వమైనను మోసము జేయుటకు తాపియకుండ జేయవలయును. భాతీయలకు భారత వ్యవహారములపై దృష్టి నిలుచు నట్లు చేయుటకు మార్గము వారి వ్యవహారములు వారిచేతులలోనికి వచ్చునటుల జేసికొనుటకు పరిశినుల గల్గించి అట్టిహక్కు నిచ్చుటయే.

ఇన్నియేల మనదేశములు యిండియాలో జేసిన గొప్ప కార్యముల స్మరింపుడు. వారు చేయుల్లిన మహత్కార్యము ఆ దేశమంతటను బ్రిటిషు ఆదర్శముల వ్యాపింపజేయుటయూ, బ్రిటిషుసంస్థలను పూజించునటుల జేయుటయైనయెన్నది.

మనపాతపు స్వకములు పాతకాలలలోనుపయోగింపబడుచున్నవి. మన పుస్తకములు విశ్వవిద్యాలయము లలో చదువబడుచున్నవి. ఈ పాఠ్యాంశములు యింగ్లీషువారై యున్నారు. మూలభాషను లేకపోవుటచే అది మందముగ నభివృద్ధి జెందుచుండెను. అయితే యిక్కడికి 150 సంవత్సరములనుండియును యిండియాలో పాశ్చాత్యవిద్యనే మనము వ్యాపింపజేయుచుంటిమి. "ప్రజానుభూతియు లగు విద్యాలయములలో మాత్ర విశ్వాసము పోయినది. మేము బోధించినదంతయును తప్పు. మే మిదివరకు చేయుచుని బోధించినదాని నంతయు తొలగింపబోవుచున్నాము. ఇండియాలో బ్రిటిషువారు అనుకొనిన యాదర్శమును సంపూర్ణి జేయుటనుగూడ తొలగింపబోవుచున్నాము" అని భారతీయుల కిప్పుడు చెప్పుకుడు.

నేను జెప్పడలచుకొనిన దంతియే. నేను ఆయుర్వేదమునుండి తొలగిపోవుటలన భారత ప్రభుత్వవిధానములో మార్పు గల్గనని నేను నమ్మను. శాసినిసంయుక్తభాగ్యతా సిద్ధాంతమునకు సంబంధ మేమియును లేదు. అశాంతిపరిపాలనా విధానము మరియొకమార్గము లేకపోవుటచే యటుల నేర్పరపబడినది. ప్రభుత్వపక్షములో కొకభాగము పడిపోయినచో గల్గి కష్టపడక కాకుండ జేసికొనుటకు యిట్టి ప్రయత్నము జేయబడినది. ఈ విధానములు జయప్రథముగ నుండునోనుండవో నేను జెప్పడలచుకొనలేదు ఈ ప్రభుత్వము స్వల్పమగు భేదాభిప్రాయముల సమకూర్చునేమో నేను జెప్పజాలను. ఒక్క దైహ్య పక్షంబులయైన విడనాడక, స్వల్పముగ లిబరలుపక్షమువారలతో బాతీయపక్షమును స్పష్టింపుట నులభ మేమో నేను జెప్పడలచుకొనలేదు. అయితే యిప్పుడున్న కష్టసమయములో లిబరలు పక్షమువారును, కాన్సర్వేటివు పక్షమువారును న్యాయముగ సహకారభావముతో నుండుటకు ప్రయత్నింపరాదని మాత్రము నేను జెప్పుటలేదు.

నేను చేతనై నంతవరకు భావభుద్ధితోనే మాటాడితిని. నానునలో నున్న దంతయు జెప్పితిని. నేను స్వతంత్రుడను. నేనీ విషయమును మీకు విపులపరచి, యేమియు నుద్దేశ్యములేని వాదనగుటచే నేర్పరగ నుండి, పార్లమెంటుసభలో లిబరలుపక్షము నశలంబించి, యిష్టానుసారముగ సహకారమును గోరు కాన్సర్వేటివుపక్షమునందు నమ్మకము గలవాడనైయుండును. నేను సరియని దలచునపుడు యీ ప్రభుత్వమునకుగాని మరియొక ప్రభుత్వమునకు గాని పరముగ మాటాడుదును. అయితే యీవిషయమై మీలోమీరు ఆలోచింపవలయు నని నేను కోరుచున్నాను. నేను యీ ప్రభుత్వశ్రేయస్సును గోరు సభ్యుడనై మీకు తుట్టుతుదకు విన్నవించుచున్నాను. నా యభిప్రాయము లేమియును మారలేదు. నేను యిప్పుడును యేకరీతిగనే పరిపాలించుచుంటిని. నే నావిధానమును యేకరీతిగ ఓర్పుతో నిర్వర్తించుచుంటిని. చివరలోజాలలో ఆ పరిపాలనావిధానమునకు సమానభాగ్యులగువారలు పాక్షికముగ మాత్రము సహకారము జూపిరి.

కేంద్రీడ్డి మైరులో నా యెన్నికదారులు అన్ని పక్షముల వారును సహకారము జూపుటచేత నే యిన్ని సంవత్సరముల నుండియు నేను ప్రభుత్వకార్యవహరముల నిర్వర్తింపగల్గి యుంటిని కామస్వసభలో నా స్థానము కేంద్రీడ్డిమైరు వారిల చేతులలో నున్నది. నేను మీ విశ్వాసమును నభిప్రాయమును కోరుచున్నాను. మీకు నాయందు మంచివిశ్వాస ముండు నెడల వెనక జేసినటులనే యికముందుగూడ మనదేశమునకు సామ్రాజ్యమునకుగూడ తేమము జేకూరునటుల ప్రయత్నింపగల్గుదును. (దీర్ఘ హర్ష ధ్వనులు)

జర్మనీ-క్రొత్త ఆమెరికను రాయబారి

జర్మనీయందు నూతన ఆమెరికను రాయబారిగ నియమింపబడిన ఆలన్సును సహాటనుగారు జర్మనీకి బయలుదేరక పూర్వ మిటుల నుడివిరి:— సంయుక్త రాష్ట్రములకును జర్మనీకిని పూర్వము గల మైత్రి సంబంధములను తిరిగి నెలకొల్పు నెత్తించెదను. తమ పూర్వుల దేశమగు జర్మనీకి గావింపబడిన అన్యాయము ఆమెరికాయందుగల జర్మను బాతీయపౌరులను వేధించుచున్నంతకాలము సంయుక్త రాష్ట్రములు సంస్కృతితోడ నుండజాలవు. సంగ్రామ కండుకక్రీడయం దోడిపోయిన పక్షమువారికి తిరిగి ప్రథమమున కందుకమును తన్ను హక్కుండవలెను. సంగ్రామమునకు కారణభూతులైనవని నేను దర్శింపను. యూరపు:ందు పరస్పర సమాధానము కుదురని యెడల యూరోపియను నాగరికత నశించును.

కావలయును
ఆహార్యసూక్తి ముక్తావళి
ఈపుస్తకము కావలయును. విక్రయింప దలచినవారు వెలను వివరములకు ఈక్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలయును
వ్యవస్థాపకుడు ఆంధ్రపత్రిక
7 తంబుకెట్టిపిథి మద్రాసు

మదరాసు అందు సదరక్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ (లిమిటెడ్)
(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)
నోటీసు

1922-వ సంవత్సరం మే నెల మొదటి తారీఖు నుండి ఈ దిగువ తెలుపబడిన ప్రకారము అన్ని తరగతుల రైల్ చార్జీలందు (Passenger Single journey fares) సవరణ చేయబడును.

తరగతి	మైల్లు	మైలు 1-కి వైసులు
మొదటిది - మొదటి 300 మైల్లువరకు		30
అంతకు పైన		18
రెండవది - మొదటి 300 మైల్లువరకు		15
అంతకు పైన		9
ఇంటర్ - మెయిలు		7
ఇతర బండ్లు		5
మూడవది } మొదటి 100 మైల్లువరకు		4½
మెయిలు } అంతకు పైన		4
మూడవది } మొదటి 100 మైల్లువరకు		3½
ఇతర బండ్లు } అంతకు పైన		3

త్వరపడు! **జాతకరత్నము** (తరులు తక్కువ!!)
PART 1
జన్మనక్షత్రము, పుట్టినతేదీ, కేరమున్నగునవి లేకయేసంవత్సర ఫలితములను శాస్త్రజ్ఞుల రీతిగనుగో సహా యెన్నిసంవత్సరములకైనను జ్యోతిషుని సహాయము ఆక్రమణకయే తమంతట తాము వ్రాసికొనగలరు భాష, సంతానము మున్నగు శాస్త్రదేశభావములతో మీమీ బాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యిండిజ్యోతిషుడు. దీనివెల రు 2 మాత్రమే.
గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,
ఖింకోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

THE
Kalapatharu Ayurvedic Works
FOUND AND DIRECTED BY
MAHAMAHOPADHYAYA KAVIRAJ,
GANANATH SEN, SARASWATI M.A., L.M.S
Are you in the Full Glory
OF
Manly Strength
If not you are in urgent need of radical remedy to regain your strength and
Manly Power
Try Brisha Joga
Prepared on the basis of the Makaradhwaj, Gold, Musk, Etc., in assimilable form
It Guarantees Results
It quickly renews VIGOUR and VITALITY and restores power of SUPERB-MANHOOD.
Price one Phial (to last 30 days)
Rs. 6-4 Per V. P. P. Rs 6-10.
94. Gray Street, CALCUTTA

జాతీయవారము

శ్రీయుత పటేలుగారి గంధీర్షావన్ధ్యము

గత ఆదివారమునాడు జాతీయవారమునందు కాంగ్రెసు సామాన్య కార్యదర్శి శ్రీయుత పటేలుగారు కాంగ్రెసు జాతీయవారమునందు కాంగ్రెసు సేవకు లావణ్యకరమైన విధ్యుక్త ధర్మములనుగురించి అతిగంభీరముగ నుపన్యసించుచు, కొన్ని ముఖ్యమైన విషయములనుగురించి మాట్లాడిరి. జాతీయవారమునుగురించి ఈ పుస్తకమును పూర్వము శ్రీయుత పటేలుగారు మహాత్మాజీగారి ఆరోగ్యమునుగురించియు, అయినను చెరసాల యధికారులు మాపుచున్న ఆదేశమునుగురించియు ఇట్లు చెప్పిరి.

గాంధీ మహాత్ముడు

చెరసాలకు వెళ్లిన పిమ్మట మహాత్ముని ఆరోగ్య మేలాగున్నది చెరసాల యధికారు లభరి ఎట్లాదరించుచున్నారు, భోజన సదుపాయము తెల్పుచు, గాంధీ మహాత్మునికి చిరువుటకు గ్రంథములు, వార్తాపత్రికలు, వ్రాయుటకు కాగితములు ఇచ్చుచున్నారా, తేడా యని భారతభూమిలో దండి దిశలనుండి ప్రజలు నన్ను ప్రార్థించుచున్నారు. చెరసాలకు వెళ్లి మహాత్ముని సందర్శించుటకు వీలుపడునా? ఏమైన ఆభ్యంతరములున్నవా తెలుపవలసివచ్చిన నా కనేకులు వ్రాసిరి. ఈ ప్రశ్నలకు నేను సంతుష్టికరముగ ప్రత్యుత్తరముల నివ్వజాలను. చెరసాలకు వెళ్లిన సామాన్యభూమికికంటె మహాత్ముని ఎక్కువ దూరమున నాదరించు చున్నారని నాకు తోచుచు, తమకు ప్రత్యేక కపు టేర్నాట్లుండ వలెనని మహాత్ముడెన్నటికి వాంఛింపడు అని మనము భావకముంచుకొనవలెను. అయిన కట్టిదాక్షిణ్యమును జూపించిన మనము కూడ కొరగూడదు. సత్యాగ్రహముయొక్క గూఢార్థమును గ్రహించినవాటికి విషయములను గురించి ప్రశ్నించుచున్నారని నాయుభిప్రాయము. యథార్థముగ సత్యాగ్రహము నవలంబించిన మనము ఈ విషయములనుగురించి కనుగొనుట తేలికటి అనక్షిప్తి గనుబొమలు గాని చింతాక్రంతులమైయుండుట గాని న్యాయము గానెదరు. ఇట్లువృధాకాలయాపనము చేయకుండ, మన గాంధీ జాతీయ వారమును గురించి సంతోషమును మనము కొనసాగించవలెను. బాధకు ఓర్పుకొని, సంతోషముతో బాధలన్నిటిని అనుభవించుటకు మనముగ్రహించి యున్న సమాచారమును మనము మరచిపోకూడదు. కష్టనష్టములను గురించి మొరవెట్టుట కిది తరుణముగాదు. ప్రజలలో నసంతృప్తి అభివృద్ధి చెందకుండ చేయుటకు బాంబాయిప్రభుత్వమువారి విషయములనుగురించి అప్రవక్ష్యుడే ప్రకటించినది కొంతరు ప్రజలచేరువు పొందుచున్నాడు. దేశీయ నాయకభివృద్ధిలో మహాత్ముడు గాంధీ అగ్రగణ్యుడు. అతని యందు యావన్మండలి ఆత్మతృప్తి కలదని ఒప్పుకొనుచు, అతనిని ఆదర్శులెయుట కాజ్ఞాపించిన ప్రభుత్వమువారు మన కోరికలన్నటికి సఫలము చేయరు.

జాతీయవారము

సత్యసర్వరాజ్య సిద్ధిని ఒడయుటకు ప్రత్యేక కార్యక్రమమును తయారు చేసితిమని పండిత మదనమోహన మాలవ్యా గారు కొన్ని శ్లోత్రముల చెప్పిరి. మాలవ్యాగారు తిరిగి ఆలోచించి కాంగ్రెసుయొక్క కార్యక్రమమును కొనసాగించుటకే యత్నించెదమని తీర్మానించుకొన్నారు. ఈ కాంగ్రెసు సంఘములన్నియు కాంగ్రెసునిఘాతమున వెట్టిసాదర్భములందుగాని అతిక్రమించరాదు. దౌర్జన్యరాశిత్యమే ప్రధానసిద్ధాంతమని భావించి కాంగ్రెసుసభ్యు లందరు బట్టి ధీల్లి కార్యక్రమము ననుగురించి పరిచయపరచెను. దేశమందలి కాంగ్రెసు సంఘములు కాంగ్రెసుసభ్యులు అందరు జాతీయవారములో నొనర్చవలసిన విధ్యుక్త ధర్మములను గురించి ఈ క్రింది విషయములను గమనించవలెను.

సభ్యులను చేర్చుము

18 సంవత్సరముల వయస్సుగలవారిని అంతయున్ను మించినవారిని అందరిని కాంగ్రెసుసభ్యులుగా చేర్చుటకు యత్నించవలెను. కాంగ్రెసు మతమును వారికి అందరికి స్పష్టముగ బోధించవలెను. స్వరాజ్య సంపాదకు కాంగ్రెసు సాంప్రదాయము ప్రకారము న్యాయమైనటువంటియు, శాంతియుత మగుమార్గము లవలంబించుటకునేగాని సహాయ నిరాకరణము కాననోల్లంఘనము అలంబించజడదని సహకారవాదులు, మితవాదులగు మనమిత్రులతో చెప్పవలెను. దేశమందంతట దౌర్జన్యరాశిత్యమును కాంగ్రెసుసభ్యులను స్థాపించుటయే విశిష్ట ధాన్యోత్పత్తిని కాంగ్రెసు ప్రచారకులు గ్రహించవలెను.

అసంఖ్యాకులు గ సభ్యులను చేర్చుట కాంగ్రెసు ఉద్యమములను జరుపుటకే కాదనియు, గాంధీ మహాత్ముని అరెస్టుచేసి విడిచిపెట్టుట జాచి అతని సోదర దేశీయులు అతని కార్యక్రమమును పరిపూర్తి చేయుట కిట్లు విశేషముగ కాంగ్రెసు సభ్యులుగ జేరించి ప్రపంచమునకు వెల్లడి చేయవలెను.

తలకు స్వరాజ్యసిద్ధి

కాంగ్రెసుయొక్క సిద్ధి ఒకటే. అది తలకు స్వరాజ్యసిద్ధి. ఈనిధికి ద్రవ్యమును విశేషముగ ప్రోగుచేయవలెను. ఈనిధిలో ఎక్కువ ద్రవ్యమును పశువును కాంగ్రెసు ఉద్యమప్రచారము నిర్వహించుచు గాను, జయప్రదముగాను జరుగవలెను. జాతీయ వారము ముగిసిపడవటాడ ఈనిధికి చందాలు వసూలుచేయబడును గాని జాతీయవారములో విశేషమొత్తమును చేర్చి, కర్తవ్యమును ప్రారంభించవలెను. భారతజాతి స్వయంజగ నిట్టి పన్నులను తనసొద విధించుకొనియెడల, తన మనోధర్మమును నెఱచేప్పుకొనజాలదు. అప్పుడప్పుడు వర్మిగురుకమిటీ, అఖిల భారతకాంగ్రెసు కమిటీవారు చేసిన తీర్మానముల నన్నిటినిచేర్చి పరిచయపరచుచు, ఈనిధిములముగ స్థానిక కృత్యములను చేయుటకు స్థానిక కాంగ్రెసు సంఘముల కెట్లు సహాయము చేయవలెను చున్నదో స్పష్టమగుచున్నది. రాష్ట్రీయ సంస్కార స్వాతంత్ర్య సిద్ధాంతమును ఆచరణలో తెల్పుటకు, రాష్ట్రీయ రాజకీయ రాష్ట్రీయములోనే నెలపువెట్టుటకు స్వాతంత్ర్యము నిష్పించ వలెనను సమర్థముతో, తత్సాధ్యము వలె రాష్ట్రీయములో వసూలు చేయుటకు మొత్తములో కేంద్రసిద్ధి కి 100 కి 25 చొప్పున చెల్లించ వలసము లేదు. 5 వంతున ఇచ్చిన చాలానని వర్మిగురుకమిటీవారిటీవల విభారము చేసిరి.

యావన్మండలి ఖద్దరు

ఖద్దరు కార్యక్రమములో మనము చాలవరకు అభివృద్ధిని గమనించినను, నేనింతకు ముందు చెప్పినట్లు మనప్రధాన నాయకుడు జోషివరకు అభివృద్ధిని మనము చూపలేదు. అయిన చెరసాలలో ప్రవేశించునసభ్యులుగూడ “ఖద్దరు, ఖద్దరు” అనిస్మరించుచుండెను. దౌర్జన్యరాశిత్యసాధ్యమునకు, మన అస్పృశ్యతా పాపములను నిర్మూలము చేయుటకు, జాతీయ ధర్మములందుదేశీయులకు గలనిర్లక్ష్యభావమును సోమరితనమును బాటదోలివేయుటకు మనభారతభూమికి మహాదైత్యుర్యమును, శాంతిమును ఇచ్చుటకు రాట్నమే సహాయ పడునను విశ్వాసము జాతీయసేవ ను మనకు ఒప్పు జేప్పి, తాను చెరసాలకు వెళ్లిపన్నుడు మహాత్మునకు అతిగాఢముగ నుండెను. అతనియందు మనము విశ్వాసిత్వోపాసమును జూపకుండ భారతజాతీయందు విశ్వాసము మహాత్మునియందు గాఢభక్తిగల ప్రతిదేశీయుడును తనకు స్వాతంత్ర్యభిలాషగలదని ప్రకటించుటకు ఖద్దరు వస్త్రధారణమును చేయవలెను. ఖద్దరు బట్టనే గట్టవలెను. నేరేట్టును ముట్టుకొనకూడదు.

సత్యాగ్రహ దినము

మూడేండ్ల క్రిందట తన రాజకీయములను పవిత్రమొనర్చుటకు భారతదేశము నిశ్చయము చేసికొని, ఆదిశలో విముక్తిని బహయుటకు గొప్ప సమరమును ప్రారంభించెను. దేశమందంతట ప్రజలు అవినమును పుణ్యదినముగా భావించి, ఉపవాసము చేసి తదేక ధ్యానముతో ఈశ్వర రాగాధనచేయ వలెను. ప్రతి సంఘ మందలి వారీరత్నమే లేమి, పురుషులేమి అది నము తమ తమ ఆత్మ సావిశుద్ధ్యమున ప్రయత్నింపవలెను. మన జాతీయ సమరమునందు మనయందు కృపగలిగి యుండుము అని అందఱు సర్వేశ్వరుని ప్రార్థించ వలెను. 1919 ఏప్రిలు 18 వ తేదీని తమ ప్రాణములను బలిబువ్వాలావాసులో వర్షించి, త్యాగిత్వముగ దేశమున కంతటికి వికారత్యము, సంఘభావ బలము, ఆత్మ పారిశుద్ధ్యము నిచ్చి నరూరుల విషాద సంస్మరణ కార్యమై ఆ దినము న మన దేశీయులు నేను చెప్పినట్లుచేయవలెను. దేశమంతట ఉపవాసము ఒనర్చి దైవ ప్రార్థనచేసి వారితాతమును బలి ఆ పుణ్యదినమును గడుపవలెను. వారితాతము చేయవలెనని ఎవ్వరిని నిర్బంధింపరాదు. ఇష్టము వచ్చినవారు వారితాతమును గమనింపవలెను. ఇతరులను నిర్బంధింపరాదు. ఈ ప్రధాన సిద్ధాంతము నెవ్వరు అతిక్రమించ చకుండ కాంగ్రెసు నాలుగేండ్ల బాధ్యతను వహించుట యుక్తము. మన మనోభివృద్ధిమును నెఱచే మనకు జయమునొసగుటకు సభ్యులు దౌర్జన్య రాశిత్యము, సహనమే ముఖ్యమని గ్రహించి జాతీయవారములో మనమందర మీ మూడు సర్వణములను సంపాదించుట కాంగ్రెసుతో యత్నించవలెను.

సామాన్యదేశములు

జాతీయవారములో జరుపవలసిన ప్రధాన కర్తవ్యమును గురించి కొన్ని ప్రత్యేకాదేశములను ఇయ్యవలసినదని కొందరు కాంగ్రెసు సేవకులు నన్ను ప్రార్థించిరి. ఇట్టి కఠిననిబంధనల నేర్పించుట బహుశః అసాధ్యమైనది. కొన్ని సామాన్య విధులనుగురించి మాత్రము నేను ముచ్చటపడ దలచియున్నాను.

ప్రతి కాంగ్రెసు ప్రచారకునకు

- 1. జాతీయ వారములో ప్రతిదినము అతడు కొన్నిగృహములకు వెళ్లి కాంగ్రెసు నిర్మాణపు కార్యక్రమమును గురించి వారికి బోధించవలెను.
- 2. ప్రతిదినము అతడు కొంతమందిని కాంగ్రెసు సభ్యులుగా చేర్చవలెను.
- 3. ఇట్లు కొందరిని కాంగ్రెసు సభ్యులుగా చేర్చుటకు పూర్వమువారికి కాంగ్రెసు సాంప్రదాయమును స్పష్టముగ బోధించవలెను.
- 4. ప్రతిదినము వారడు కొంత ద్రవ్యమును తలకు స్వరాజ్య సిద్ధి ప్రోగుచేయవలెను. అతడు చందాలను గ్రహించుట నుండు ఎట్టిసంస్థములం దైనను తప్పకుండ గేసిరుల నిచ్చితిరవలెను.
- 5. ప్రతిదినము ఆఖరుపక్షమున ఒక్కగృహము నందైనను రాట్నమును ప్రవేశపెట్టుట కతడు బాధ్యుడుగా నుండవలెను.
- 6. ప్రతిదినము నతడు స్వయముగ వీశులవెంబడి ఖద్దరు బట్టను విక్రయించుచు తిరుగవలెను. ఇట్లు చేయునప్పుడు కొంత మందిచేత విదేశీవస్త్రబహిష్కారము ఖద్దరు వస్త్రధారణమును చేయించవలెను. చేయవలెను.

ఒక్కవిషయము

కాంగ్రెసు కమిటీలకు ముఖ్యముగ ఒకవిషయమును గురించి నేను చెప్పదలచియున్నాను. జాతీయవారములో కాంగ్రెసుసంఘములు సమావేశపరచునసభలలో ఎట్టిపాక్షికులలోగాని కాంగ్రెసుప్రమాణమును పూర్తిగ సంగీకరించని వాలంటీర్లను ఏవరిచేయుటకును నియమింపకూడదు.

త్యాగదినము

ఇంతటితో నా ఉపన్యాసమును ముగించెదను గాని ఒక్క ముఖ్యమైన సమాచారమునుగురించి మాట్లాడుటకు నేను ముడిచితిని. మార్చి 18 వ తేదీని మహాత్ముడు ప్రభుత్వమువారిచే నిర్బంధింపబడెను. మహాత్ముడు తిరిగి చెరసాలనుండి బయట వచ్చేవరకు ప్రతిమాసము ఈ 18వ తేదీని దేశీయులందరు త్యాగ దినముగ భావించి ప్రార్థనచేయుట యుక్తముగ నుండునని నేను నామిత్రుడు రాజగోపాలాచార్యులు గారి ఆంగీకారముతో కాంగ్రెసు అభ్యర్థకుడు వ్రాసితిని. ఆదిన మేలాటిత్యాగమును జూపవలెను! ప్రతిభారతీయుడును తనకాదినము వచ్చెడు ఆ బాయమును యావద్భారత లిలకుస్వరాజ్యసిద్ధికి ఇచ్చివేయవచ్చును. నిస్సందేహముగ వర్మించు కమిటీవారు, దేశీయులందరు ఇంజుల కంగీకరింతు రని నేను దృఢముగ విశ్వసించుచున్నాను.

ఖద్దిల్కరుగారు

“మహాత్ముడు కారాగృహమున కేగునపు డిచ్చిన కడపటి ఆదేశము ఖద్దరుద్రవ్యము. దేశీయులందరును ఖద్దరునే ధరింపవలెను. మొదట జాతీయవారము ప్రారంభమగుటకు కారణము రాలిటుచట్టును. దొంగవాడు రాత్రి వేళ కిక్కిరు మనకుండ మెల్లగ సారి పోవు నట్లు రాలిటు చట్టమి పుడు చట్టగ జారిపోయినది. స్వరాజ్యము గూడెనులే ఎపుడో మనకు తెలియకుండనే చేకూరగలదు. గాని మనము మనదిని దేశభక్తితోను కడు శ్రద్ధతోను నెరవేర్చువలెను. ఖద్దరును ధరించుటవలన కర్మసాయకుల దారి ద్రవ్యము తొలగును. స్వరాజ్యము సిద్ధించును. సాధ్యమైనంత వరకు ఖద్దరునే ధరింపవలెనని కలకత్తా న్యాయవాదుల సంఘము వారు గూడ తీర్మానించిరి. సాధ్యముగ నంతకును అనువాంస పారు నేట్లుటచే భవి అధికముగ జరుగునని ఆసించుటకు వీలు లేకుండ పోయినది. మహాపూర్వకముగ పని చేయదలచిన వారు ఆహుదాదారు ప్రమాణపుత్రమున సంతకము చేసి తిరుగులేని విధేయతతో దాని ననుసరింపవలెను. దేశసేవగా ఖద్దరు గట్టి దలచినవారికి ఖద్దరు బట్టల నిచ్చుటకు బాంబాయి రాష్ట్రీయ-మండల కాంగ్రెసు సంఘములవా కేర్పాటు చేసిరి.

సరోజినీదేవిగారు

జాతీయవారమున మనము చేయవలసిన వానిని సర్వయు చేయు రీతినిగూర్చియు నేను పటేలుగారు మున్నగువారిచట తెలిపి యున్నాను. ఈ మధ్యనే పితౄలుగాను ఆంగ్లదేశము నుండి యువటికి వచ్చిరి. “ఆ దేశమున నిటీవల నొకసభ జరిగినది. ఆసభకు లాంకుమైగలోని కోటిశ్వరులు పలువురు వచ్చిరి.

భద్రకు వ్యాపిగార్హి వారు చాలశీత జెందుచున్నారు. ఇండియాకు ఎటులైన స్వరాజ్యము నిచ్చినచో విదేశముల బహిష్కారము తొలగవచ్చునని వారి ప్రభుత్వ నూచించిరిని పి త్తా లు గా రు నా కె రి గిం చి రి. ఈ స్వ దేశి యుద్ధమును మొదలు పరిహరించిన వారుగూడ నిపుడు దేశ దొంగుమండలుచే నీయుద్ధమును ప్రారంభించిన మహాత్ముని దూరదృష్టి దేశీయులకు సుఖ్యకమైనది. నీదలపట్ల గాంధీజీమాను రాగము మహాత్ములకు కలదని స్పష్టమైనది. గాంధీజీ విలియం విన్సెంటుగారు చెప్పిన ప్రకారము భారతదేశ సాయవ్యలభివృద్ధియును మహాత్మునిపట్ల మనకు గాంధీజీమైన నున్నచో కృతజ్ఞత అవంతమైన నున్నచో, దేశభక్తి అణుమాత్రమైన నున్నచో భద్రునిద్దాంశమును దేశమునం దంతటను సంపూర్ణముగ వ్యాపింపజేయుటకు మనము మనకుగల యాచర్యక్రిని వినియోగించవలెను. భద్రునిచీరలను కట్టుకొనిన పరువుపట్టలలె నుందుమని కొందరు స్త్రీలును బుట్టబొమ్మలలె నుందుమని మరి కొందరును నాతో చెప్పిరి. బుట్టబొమ్మలలె నున్నను పరువు పట్టలలె నున్నను నట్ల మేమియును లేదు. బానిసలలె మాత్ర ముండకున్న చాలను. (పార్లమెంటు). విదేశీబట్టలను కట్టుకొనుట బానిసత్వమునకు చిహ్నము. (పార్లమెంటు). స్వేచ్ఛగ నగ్నతతో సంబంధించుటగూడ మహా గౌరవమే యగును గాని విదేశీబట్టలను ధరించుట మాత్రము అది ఎంతగానూ గౌరవము గను మృదువుగను విలువ గలవిగను యుండిననుగూడ నది మహాపాతకమును బానిసత్వమునే యగును. (పార్లమెంటు). గాంధీజీ మన కుటుంబములోని వారును యితరులనుగూడ భద్రుని బట్టలనే ధరించువట్లు ప్రోత్సహింప వలెను చుటకు మనము గట్టి ప్రయత్నమును చేయవలెను. సుబర్బత్రి చెరసాలలో నున్న మహాత్ముని సందర్శించుటకు వైఖ్యము కందలకొలదిగ వెళ్లుచుండవారినిబాచుట నేత్రపర్యవేక్షకు నుండెను. “సాదరి! బాట్టమువై నూలునడుచుము” అని ప్రతిస్త్రీని, “సాదరి! భద్రునిబట్టలనే ధరింపుము” అని ప్రతిపురుషునను ఆపుడు మహాత్ముని బోధించెను. అది యే దేశీయుల మహాత్ముని సంగిన కడపటి ఆదేశము. మూడేండ్ల క్రితము మహాత్ముడిచ్చిన ఆదేశముగూడ నదియే. భద్రుని ధరించినమనకు స్వరాజ్యము తప్పక లభించునను గట్టిసత్యము మహాత్ముని సహచర్యములను మనందరకును స్థిరపడినది యంత్రకాలల పరిశ్రమలను కోట్లనాడించిన యొక ధనాధ్యునితో నేను నేను ముచ్చటించితిని. “చేతిమాలబట్టలయందు ప్రజలకు కోరికను గలిగించుటయే మహాత్ముని కావ్యములం దత్యధికమైనది. నాబంధువులందరను భద్రుని ధరించువట్లు నేనేర్పాటు చేసితి”నని ఆతడు నడిచెను.

మహాత్ముని సుదేశమును నేను దేశీయుల కందరికిని తెలుప గోరుచున్నాను” స్వాగ్రహ్యమును కష్ట సహిష్ణుత యను స్వరాజ్యసిద్ధికి ముఖ్యసాధకములు. కష్టసహిష్ణుత చాల కాలము క్రిందటనే ప్రారంభమై జరుగుచున్నది. ఇంకను జరుగ గలదు గాని యీ వాక్యము మన మొప్పుననే త్యాగకన్యాభవములకు చిహ్నముగా నుండవలెను.

శ్రీరామనవమి

జాతీయవారము శ్రీరామనవమినాడు ప్రారంభమగును. కాన ఆనాడు దేశీయులందరును పవనింప దగును. రామరాజ్య మేర్పడవలెనని మహాత్ముడు సదా నుడుపుచుండును. ప్రాచీన పుస్తకముగాను నవీన కాలావశ్యకతలను నవీనదృక్పథమునను అనుసరించుచు నవీనాశ్రయములకు తృప్తికరముగను రామరాజ్యము మరల నేర్పడవలెను. మన మితరుని మనమే చేసినపుడు దేశసేవకు మనము దీక్షాకంఠమును భరింపవలెను. ఈ వాక్యముగోచించు దేశ సేవనే చేయుటకు ప్రతీదియు ప్రాసవలెను. చూటూలు 13 ననో 14 ననో జరుగును. అంతటితో మనము కంఠవిస్ఫోట మొకరింపగూడదు. స్వరాజ్యము మన కోక వత్సరములో నలనే వచ్చినను లేక ఆరేండ్లతరువాత నచ్చిననుగూడ మనమిపుడు చూపుచున్న దీక్షనే అతిథుగూడ మామెదమని ప్రపంచమునకు మనము ప్రకటింపవలెను. మహాత్ముడు సత్యాగ్రహ చరిత్రను వ్రాయుచున్నాడు. తనకు కార్యాచరణమును తటస్థించినసిమృతుల వచ్చిన ప్రభుత్వాతీయ మార్గమున దేశీయులచేసిన దేశసేవ నిరుపమానమని మహాత్ముడు వాద్యమును వ్రాయ గలుగునట్లు మనము ప్రార్థించవలెను. దీనినిగూర్చి యిక ప్రసంగములతో పనిలేదు. ప్రపంచమును కాన్వర్జింపజేయు నేలైడించెను. మహాత్ముడు సుబర్బత్రి చెరసాలయం దొసంగిన నేరొక సందేశమును మీకు తెలుపగోరుచున్నాను. “మిత్రవాసులను అంగీకరించు నిర్దిష్ట సందర్భములను బాంధ్యముపాటుల మె

రైల్వే ప్రమాదము

కలకత్తా, నుండి లాహోరుకుపోవు పంటలు మెయిలు 3వ తేది రాత్రి, కలకత్తాకు 174 మైళ్ల దూరముననున్న మధుపురమున స్టేషనునంద పట్టులనుండి తొలగాన. ఇంకను అర్బుప్రయాణికులచోగీకంపార్టు మెంటులు 50 అడుగుల ఎత్తున నున్న రైలు కట్టనుండి క్రిందికి పడుటచే ధ్వంసమయ్యెను. ఇ ననునందు పని చేయుచున్న వా రందరు, ఇరువురు ప్రయాణికులు మెయిలు పోస్టులుజమాను మరణించిరిని తెలియుచున్నది. మరి కొందరు ప్రయాణికులకు అధికముగ గాయములు తగిలిరిని.

వివరములు

మధుపురమునకు మూడు మైళ్లదూరమున జంతులతి అననది యున్నది. అచట రైలుకట్ట కొంచము సంకీర్ణము ఎత్తుగను నుండును. సాధారణముగ నీసమయందు జంతులు అతినేగముగ పోవుచుండును. ఈ మెయిలుబండిలో రెండు మొదటికొలత ప్రయాణికులు 45 రెండవతరగతి ప్రయాణికులు, నూరు ఇంట రిక్విడెంటు తరగతి ప్రయాణికులు ప్రయాణము చేయుచుండిరి. ఇందు అధికసంఖ్యాకులు భారతీయులే. పరిశీలించి చూడగ ఎవరో దుర్మార్గులు పట్టులనుధ్వంసంబు జాయింట్లు బిడపెరకుట చే యీ ప్రమాదము సంభవించినట్లు తెలిసింది. మ క ణిం చి న ఇరువురు భారతీయ ప్రయాణికులలో ఢిల్లీ వాస్తవ్యులగు ఛోటీలాలు నారాయణగారొకరిని తెలియుచున్నది. రామనాథనుసింగు అను మెయిలు సార్వరు, డ్రైవరు ఇరువురు హిందూమైన మెయిలు మరణించిరి. అంగ్లేయ ప్రయాణికులలో వి. సి. యన్ ఆఫీసరు అగు సి. కింగు, అంబాలా వాస్తవ్యులగు రాడ్డిన్స్ సతీషి 15 సంవత్సరముల యువకుడగు అర్బు గార్లకు మంచిగాయము తగిలినది. భారతీయ ప్రయాణికులలో అ నే కు ల కు గాయములు తగిలినవి గాని వివరము లింకను తెలియలేదు. వీరందరు మృతులై దెద్యకాలయం దున్నారు. రైలు మార్గము సరిచేయబడినది. బండ్లు సమముగ నడచుచున్నవి. క్రిందపడియున్న ఇంజను పరిశీలించి చూడగ బండి నిలుపుటకు డ్రైవరు ప్రయత్నించినట్లును అతని ప్రయత్నములు విఫలము లయ్యెననియు తెలియవచ్చెను.

ఏజంటు ప్రకటన

ఈస్టుఇండియన్ రైల్వేవిజుటలు యాక్రింది ప్రకటనము గా వినిచిరి. — డ్రైవరు, బ్రేవమాను, ఇరువురు మెయిలును, ఛోటీలాలు నారాయణగారు, మరియు భారతీయ ప్రయాణికుడు సి. కింగు వి, సి. యన్ (పంజాబు) రాడ్డిన్స్ సతీషి మరణించిరి. మరణము చెందిన డ్రైవరు కూపురు గారు మిగుల నేర్పుతో బండిని ఆపుటకు ప్రయత్నించుటచే మరణించిన వారిసంఖ్య గాయములు చెందిన వారిసంఖ్య మిగుల స్వల్పమయ్యెనని డిస్ట్రిక్టు ట్రాఫిక్ సూపరింటెండెంటుగారు తెలుపుచున్నారు. రాత్రి 2 1/2 గంటలకు మరెండు బండి తేవడెను. అందు ప్రయాణికులు వెల్లిరి.

రైలు ప్రతిక: రెండు వేలరూపాయల ధరావతు గోరుట

“నాకు సహకారముగ నున్నట్టియు, వ్రాహ్మణేత రోద్యమునకు దేవోడుగ నున్నట్టియు రైలు ప్రతిక యిటీకల కెనియా కాలనీల విషయమై ప్రకటించిన వ్యాసము నాతో పించుచు రు. 2000-0-0 ల ధరావతు నేల పుచ్చుకొనగూడదని గుంటూరు మండల కరగ్రాహిగారు సదరు ప్రతికాధిపతిని గోరిల్లుగ తెలియుచున్నది.” అని వ్యాయాధికారి త్రిక వ్రాయుచున్నది.

పొన్నూరులో ఆరెండు కాబడిన పాతూరు చిట్టిగోనయ్య గారును, వారలాసి వీరరాఘవస్వామిగారును జామీ నిచ్చి కలుసు, మొదటివారు విదేశబట్టలను పూజాదనిబోధించుచుండ స్వదేశీబట్టల వర్తకము చేసికొనవచ్చునని కలుకత్తెకుగారు చెప్పినట్లుల ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

లంగవలెను” అనునదియే అసందేహము నీనితో మహాత్మునితో గమనము సంపూర్ణమగు నని కొందరు లేలంప వచ్చునగాని మహాత్ముని సందేశములందరి అగ్రగణ్యునియే నాతిథిపాయము. మన యుద్ధమునకు నిరంకుశులమను ముఖ్యమంత్రివారలు లకును గూడ తావు కలదు. సహన, ప్రేమదృక్పథముల నవలంబించి అసహాయవారులు తమకు ప్రతికూలు లగువారిని గూడ వశపరుచుకొన గలిగిరిని చరిత్రయందు స్థిరభిత్తు మేర్పడుగాక అని సహానీ జేవిగారు నడివిరి.

ఓవరుసీరు రాజీనామా

(గుడివాడనుండి గూడూరు రామచంద్ర రావుగారిల్లు వ్రాయుచున్నారు.)

నెల 1 కి 150 య్యలు మొదలు 175 య్యలవరకు వేతనము వైతనమును ఒక ప్రభుత్వోద్యోగి రాజీనామా మొదలుతో జరిపించి పంపుచున్నాను. పోదనూరులో జరిగిన మాపిలా ఘోరములను వీరు స్వయముగా వీక్షించియున్నారు. ఈ ఘోరములు వీరికి ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానమునందు ఏకగింపు కలిగించి మాత్ర దేశసేవ చేయవలెనను ఆభిలాషను గలిగించినవి. మహాత్ముని క్షేమ యందుకు మరింతతోడయి ఒక తుణుకుయిన ఉద్యోగము నందుండట దుర్ఘటముగా దొంగిలె. తుదద్వాధానివారలకై చరక నుగ్గులు ఆధారమున వైన వీరు కర్నూలులో నిరాదంబరమును శాశ్వతమునకు మాత్ర సేవచేయదలంచి యున్నారు కె. ప్రన్నయ్య యం. వెంకట్రావుగార్లవంటి స్వాగ్రహ్యులు లభించుట వైక మొనగూర్చు లాభములలో ముఖ్య వయినదిగా భావించుచున్నాను. వీరి ప్రాభుక్రింద మౌనబాధ నివాగక కావ్యము జయప్రథముగ నెఱవేరుగాక!

* * * * *
రాజీనామా
జిల్లములకు, డిపార్టుమెంటు ఫిఫ్ ఇంజనీరు గారికి
చేపాకు—మద్రాసు

అయ్య
స్టాండరటయొక్క, రాజకీయ, చరిత్ర, నైతిక, ఆభివృద్ధి, ఆశాములయెడ ఆదరణ మాపనట్టియు నా గురువులగు గాంధీమహాత్ముని క్షేమ ఏ ప్రభుత్వవిధానము తోడ్పడెనో అట్టి ప్రభుత్వముయొక్క ప్రస్తుత పద్ధతికింద, నామ:స్వాక్షి ప్రేక్షణల ననుసరించి యిక నాకరిచేయుట పాపమని యెంచి నాపనికి రాజీనామా నేడు యచ్చుచున్నాను. దీనిని రక్షణం ఆమోదింప గోరుచున్నాను. ఇది ఫలితముల ననుభవించ సిద్ధుడను.

కట్టెంపూడి } చిత్తగించవలెను.
బొన్నూరుపోస్టు } తన విశ్వాసాకర.
గుంటూరుజిల్లా } మునగంట వెంకట్రావు
30-3-1922 } నెలపువైపున పట్టుకోడు గీవరసీరు

వేలూరు సెంట్రల్ జయిలునుండి

18 మంది ఖయిదీలను కడలూరుకు మార్చుట
వేలూరు సెంట్రలు జయిలునుంచి యారోజున యీ క్రింద ఉదాహరించినవారలను కడలూరు జైలుకు బ్రాన్సుఫరు చేసి సాయంత్రం 6 గంటలబండిమీద తీసుకొనివెళ్లి నారు.

(1) శ్రీయ్యల చివురుల శ్రీరాములుగారు, జెబాదా, వీరు గుంటూరు జిల్లాలో పనిచేసి కడపజిల్లాకు వెళ్లి అచ్చట మహాత్ము గాంధీగారి ఆగమనమునకు తగు ఏర్పాటులు చేసి అచ్చట ౧౦౮ క సి. పి. సి. ప్రకారం ది 14-10-21 మొగలు 13-10-22 వరకు ఒక సంవత్సరం సామాన్యశిక్ష వేయబడి వేలూరు జైలుకు పంపబడిరి. వీరు చాలా అస్వస్థులుగా నున్నారు.

- ౧. పి. రామమూర్తిగారు, కడప,
  - ౩. జి. వీరభద్రరావుగారు, కడప,
  - ౪. కె. శ్రీనివాసయ్యంగారు, నెల్లూరు,
  - గి. ఆర్. రామకృష్ణయ్య, నెలం.
  - ౬. యస్. సుందరరామయ్య, చిత్తూరు జిల్లా.
  - ౭. సి. హెచ్. వెంకోబరావు,
  - ౮. ఆర్. రామసుబ్బయ్య, నెల్లూరు.
  - ౯. సి. కృష్ణ బ్రహ్మం, చిత్తూరు.
  - ౧౦. సి. హెచ్. లక్ష్మీనరసింహం, నెల్లూరు.
  - ౧౧. జి. వెంకటసుబ్బయ్య.
  - ౧౨. సి. వి. రంగం శెట్టి, చిత్తూరు.
  - ౧౩. అబ్దుల్లా సాహేబు, నా. ఆ. జిల్లా.
  - ౧౪. అబ్దుల్ వాహబు సాహేబు.
  - ౧౫. మహమ్మద్ గౌస్ పతేకాకా సాహేబ్, ఆంబూరు.
  - ౧౬. మదారు సాహేబు, తిరుపతి.
  - ౧౭. మహమ్మద్ గౌస్, మదరాస్.
  - ౧౮. కె. మదాచారి, తిరుపతి.
- యీ ౧౮ మందిని బ్రాన్సుఫర్ చేసి పంపినారు. (విలేఖ కుడు) 3-4-22.

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహ రావుగారిచే రచింపబడినది

గ్రంథములు— నాటకములు

నర్మదాపురుషస్థియము	0-12-0
రాధాకృష్ణనాటకము	0- 8-0
కోకిల	0-12-0
విప్రనారాయణ	0-12-0
వనవాసరాఘవము	0-12-0
విజయరాఘవము	1- 0-0
కళ్యాణరాఘవము	0- 8-0
బుద్ధబాధసుధ	1- 0-0
వృద్ధవివాహము ప్రహసనము	0- 8-0
హాస్యవల్లరి	0-12-0

(అచ్చులో నున్నవి)

సాక్షి 1 వ వాల్యూము, 2 వ వాల్యూము, మూడవ వాల్యూము. [3513]

పూర్ణిమముద్రిక— నాటకములు

వలయువారు, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహరావు పంతులు గారికి పితామహుల అని వ్రాయవలెను.

స్వరాజ్య పద్యములు, పాటలు.

1. మహాత్మాగాంధీ ప్రబోధపద్యములు 0-1-0
  2. మహాత్ముని దివ్యవాణి (నవనము) 0-1-0
  3. భారతమాతవలలులు (పాట) 0-1-6
  4. స్వరాజ్యాదోళనము (నవనము) 0-1-6
  5. జేజీయవదనము (చక్కనిపాట) 0-2-0
  6. ఆంధ్రపాదము (పద్యరత్నములు) 0-2-0
  7. పంజాబుపాట (బొబ్బిలి కళనలె) 0-2-0
  8. జేజీయ కీర్తనలు 40 (పాటలుగలవు) 0-3-0
  9. రామదండుపాట (రాధమజన) 0-3-0
  10. స్వరాజ్య ప్రబోధపద్యములు 0-3-0
  11. మహాత్మాగాంధీ జీవితము 0-3-0
  12. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు (60 గలవు) 0-4-0
  13. లోకమాన్య బాగ్గం తిలకు హరికథ 0-8-0
  14. స్వరాజ్యదర్శనము (కాంగ్రెసుకథ) 0-8-0
- ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు మానద్య గలవు స్వదేశపు స్త్రీకళ, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

“కాంతామదహరణి”

అను యువాని వైద్యకాశ్రమకావ్యము తయారయిన ఇంద్రియపుష్టికి దివ్యమైలేహ్యము— బలహీనత కాట్టచేతులు లాగుట, రతిలా శిశువులనను, పోగొట్టి, వీర్యవృద్ధిని ఆమితముగా గలుగజేయును. పరిక్షి జనీయూ మోకే తెలియును.

కల 1 డబ్బా 4-0-0

“నెగరోగనివారిణి”

3 విధములగు నెగవ్యాధులు, యెంతకాలము నుంచి జీర్ణించియున్నను, కీనినీవించిన 3 రోజులలో నిశ్చేయముగా నివారణయగును. అట్లుకాదని సామ్యు వాపసుజేయబడును. 1 సీసా రు 1-0-0

ది రెడ్డి అడు కంపెని, గోపాలపురం, [3388] కొత్తపేట పోస్టు (గోదావరిజిల్లా)

ఆయుర్వేద చంద్రిక

ఇది మానున కొకటికంటెను సంవత్సరమునకు 12 గుచ్చములుగా ప్రచురించబడును. ఆరోగ్యసంబంధముగ, ఆయుర్వేద సంబంధ మగు వైద్య పర్యయ లన్నియు కరతలాపకముగా చూపించుచుండును. ప్రతివాయును, ప్రతివైద్యుడును, చూడదగినది. 2 అణాలు బిళ్ల లంపిన మాదిరి పత్రిక యుచితము.

సంవత్సర చందా రూ 3-0-0. దరఖాస్తు వెంట కంపెనీలయను. లేక వి. పి. గా పంపనున్న పంపెదము.

గ్రంథాలయములకు మాదిరి సంచిక యుచితము.

మేనేజరు, ఆంధ్రఆయుర్వేద గ్రంథమండలి,

8361 (3) పెరిజేపి - నెల్లూరు జిల్లా

దేశీయులకు నిజప్రతి

మలబారునందలి మాస్టాటెక్ గాటు ముగిసెను. అచ్చట రాక్షసవికాచము మానవునియందు ప్రవేశించి భక్తిపూరిత మతావేశము మాలేగా గొని, మానవుని నైతిక భౌతిక సంపదలను నాశనమొనర్చు కార్యముల నొనర్చుటయందు దాడు గల కక్షని ప్రదర్శించి సంపూర్ణముగ విజృంభించి ప్రళయతాండవ మొనర్చి చివరకు క్షియమిడియందు డెను. మలబారునందు మాపలాలోనిన భీష్మమునకు వార్తాపత్రిక లే సాక్షిభూతములు. కాని వానితో మన కేవల సంబంధములేదు. బలవంతముగా మహాత్మునియవతమునందు బలపురింపదిన చాలవందల హిందువుల విషయము, మోపాలలచే చపవిత్తములాన్వహింపబడిన దేవాలయముల విషయముమూత్రమే మన మిప్పుడు విచారించ బోవుచున్నాము.

మానవునియందుగల భక్తకద్రూపము, జరిగిన నష్టములను పూర్తిజేయుగలదను విషయమును నిరూపించవలసిన యవసర మిప్పుడు దటసింపెను. భగవంతుని జేరుట కొక్కిలే మార్గమును తప్పు అభిప్రాయ మిదివరకున్న యెడల దేవుని జేరుట అన్ని మతములును జేరుచేరు మార్గములు మూత్రమేయను విషయము నిప్పుడు వెల్లడింపవలెను. మహాత్ముని య సోదరుల యెడల మనకు వ్యేషము లేదు. ప్రజలగుంపునకు ఆవేశ మెత్తినప్పు డిట్టి కార్యములు సుసాధారణములే. మహాత్మునితత్వమునందు గూడ వివేకవంతు నాయకులు ఈ ఘోరకృత్యములను నిరసించి తీక్షణముగ ఖండించిరి. మనము మహాత్మునియలకంటె 13 మాడు చొప్పున నధికముగనున్నను లేక మలబారునందు వలె నధిక సూక్ష్మ మున్న మనము మన గృహములను స్త్రీలను గతించుకొనలేక నిస్సహాయస్థితియందును అసంసిద్ధముగను నుండుటకు కారణమేమియని తీర్మానము మనము విమర్శించుకొనవలెను. హిందువులందుగల ఆశ్రయతయను సోమరితనమును హిందూమహాత్మునియ మైత్రియందుజోషమును గల్గించుచున్నది.

జొంబయినగరమును కార్యము సుఖమును ఈపురన్న రాజ్యకార్యమున కప్పుడే ప్రారంభించి మలబారునందు వర్షమతి వివక్షిత లేకుండ భౌతికవిషయములందు బాధితులకు సహాయ మొనర్చుచున్నది. కాని అన్నిటికంటెను ముఖ్యోత్కృష్టమైన కార్యమగు, మహాత్మునియనుభవమునందు బలవంతముగ గల్యాణబడినహిందూ పురుషులకును స్త్రీలకును పిల్లలకును గాని సంపదల నీవ మత సంబంధ మగు సహాయముయొక్క యావశ్యకత ప్రబలపృష్టిని లోకంతట నాకర్షించి నట్లుతేదు 2 వంశ ఈకార్యము జొంబయివారిచే నియమింపబడిన వివిధకర్మములుగల మలబారు సహాయసంఘమువారు జేబూనుట భావ్యముగా నుండవలెను. మనము మనవంతు కార్యమునకు గడచి, బలవంతముగా మహాత్మునియనుభవమునందు గలుపబడిన హిందూబాధితులకు మతసంబంధముగ కారణి నొనరి జొంబయిచే ప్రారంభింపబడిన కార్యమును పూర్తిజేయవలెను.

శ్రీ జగద్గురు శంకరాచార్యులుగారును డాక్టరు కుర్తి కోటిగారును హిందూభక్త్యోక్త్రములకు పరిశీలించి, కొన్ని ప్రాచుస్పిత కర్మల నొనర్చి బలవంతముగ మహాత్మునియనుభవమునందు గలుపుకొనబడినవారికి తిరిగి హిందూమతమునందు నాతివారి వర్ణములందు జేర్చుకొనవచ్చునని అనుభవ నొనరించి తెలుపుట కానిందించుచున్నాము. ఈ విషయమును నివృట్ట నొకసభ జరిగెను. దానికి శ్రీ జగద్గురు శంకరాచార్యులవారే యధ్యక్షత వహించిరి. వారి యుద్బోధనతోడనే, దేశీయులు తమతమ ప్రదేశములనుండి ఇందులకు సహాయ మొనర్చుకలె నని మేము ప్రార్థించుచున్నాము.

ఈ కార్యముయొక్క పవిత్రతను, అవశ్యకతను గమనించి హిందువు లందరూను తమ సహాయ మొనర్చుకలె ప్రార్థించుచున్నాము. ఇట్టివాదనలకు పురుషులకును స్త్రీలకును పిల్లలకును ప్రాచుస్పిత కర్మల నొనర్చుటకును దేవాలయములను తిరిగి పరిశుద్ధ మొనర్చుటకును ఆధ్వర్యము ఏమిటి నేలరూపముల వ్యయ మగునని అచనా వేయవలెను.

వైదిక శాసనము తొలగిపంపదెను. ఇప్పుడు మన ప్రచారకులు జల్లాయందు మారుమూలముగూడ వెళ్లి అచ్చట బాధ పడుచున్న ఇట్టి హిందువులను దీక్షించి వచ్చి వారికి సహాయ మొనర్చు వీలుండును.

ధనివంతును వీరదంతును అందరూను దయ కక్షియించి సహాయముల నొసరి సహాయము గావించుకలె నమ్ముచున్నాము.

జి. ఎం. చిట్టావీను

ఎన్. బి. కేసు

జి. ఎన్. కవర్తి

భవానీశ్వర

బి. ఎన్. ముంజి

సూచన:—వికాశము లన్నియు ఎస్. కస్తూరుజును, భద్ర, నాగపూరు వర్ణపరగణాలు అని పంపినయెడల కక్షియంపడును. ఈ విషయమై యుత్తరప్రత్యుత్తరము లన్నియు డాక్టరు ముంజి నాగపూరు వర్ణపరగణాలు అని వ్రాయవలెను.

కావలెను

మాదివ్యైషధములను అమ్ముటకు ఏజెంట్లు.

- (1) శుక్ల మేనానివారణ మాలిలు.
- (2) మూస్సోనివారణ మాలిలు.
- (3) ధాతువృద్ధిలేహ్యం.
- (4) అన్నిరూప మాలిలు.

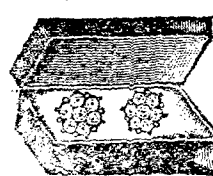
3473

M. V. R. RAMACHANDRA ROW, Market Tank, COCONADA.

భట్టి విక్రమాదిత్యుని కథలు

24 నిండుపేజీల పటములు. 436 పేజీలు నిండు క్యాలి కో టైండు, అబొలగోపాలము చదునగిన తెలి. రసవంతమును చమత్కారమును అయిన కథ లన్నియొగలవు ధన 2-4-0 వి. పి. ఖర్చు 5 అణాలు.

ఎలక్ట్రోబంగారుగిలు ఆభరణములు

ఇమిలెషన్, టైమెండు ప్రకాశ వంతముగు 2 వంతు 500 చూ మలింప దగినవి. బహుశాన్యమైనది. ధరలు కావడాక. 7 తెల్లగొడ్డ కమట్లు వెడలెను 2-12-0 ఇతరమాదిరి చిన్న వైజు 2-8-0 150 గజ్జలు కట్టిన మేయరకపు ఎక్స్క్యూరిగ్రహము కలిగిన వడ్డ్యాణము 2-0-0 (వెండి 1/4 కానులదండ రు 5-0-0 3 పేట గడియారం గొలుసు 2-0-0 వి. పి. కమట్లు ప్రత్యేకము. వలయువారు ఈ ఆద్రుకుకు వ్రాసిన కేటలాగు పంపబడును.

కె. నాదముని అంతు సర్వు, (2792) 164 చైనాబజారుగోడ్డు, మదరాసు.

ఆయుర్వేద ఔషధాలయము

ప్రాచీన ప్రసిద్ధి నొందిన హిందూస్థానమందు స్థాపించబడియుండు ఆయుర్వేద ఔషధాలయము స్థాపితము 1881 సం॥ అతంకనిగ్రహ ఔషధాలయము కోరి వ్రాయు నాండ్రకు ఆయురారోగ్యాభివృద్ధి కల్గిల్లు ఒక గ్రంథమును తపాలు ఖర్చు 2 వంశ కోరికనే ఉచితముగా పంపుచున్నాము. మాయొక్క ప్రతి ఒకటి కావలెయు ననిన ఆతంగనిగ్రహ ఔషధాలయం 26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసేసి.

భృంగములకే తెలియు

(వైద్యచింతామణి)

భృంగములకే తెలియు:— కొన్నిరు వర్ణనచేసినది ముప్పలూ ప్రతినయను నశ్యముచేసినది 3 రోగములను బోగొట్టును. భృంగములకే తెలియు:— తలకు పట్టించిన కంటి రోగములను బోగొట్టును. భృంగములకే తెలియు:— ఆపస్తంబరోగమును ఉచ్చాద రోగమును, కపరోగములను బోగొట్టును. భృంగములకే తెలియు:— తలవెండ్రుకలను తుమ్మె దలునతి నల్లగాచేయును. 4 బొప్పల సీసా వెల రూ 1 1 పాను ,, 3

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి, బి. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు, ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్)

19, హాన్స్ రోడ్, మాంటు రోడ్ - మదరాసు.

(బుధ)

బ్రహ్మశ్రీ, ఆయుర్వేదరత్న, పండిత, యన్. వి. శ్రీరామాచార్యులు, Ph. D. Sc.

గాడిచే కాస్త్రోక్తముగ తయారుచేయబడి ద్రావిడాయుర్వేద పండిత సమ్మేళనమున, వస్తుప్రదర్శనస్థానమున, క్లాపాత్రముగ మొదటితరగతిలో యోగ్యతాప్రతికను పొందిన

సిద్ధ కల్ప మ క ర ధ్వ జ ము

వైద్యప్రపంచమునకు ఆశ్చర్యజనకముగ కనిపెట్టి తయారుచేయబడినది.

నవీనములైనవిగాని, పురాతనములైనవిగాని, సర్వవిధములైన వ్యాధులకు నుపయోగించదగినది.

(ప్రాచీన ఋష్యులచే చెప్పబడిన అసమానమైన ఈ ఔషధము ఆయుర్వేదకోశములచే చక్కగ పరిశీలించబడి మెప్పుకడనైనది. అనారోగ్యముచే సోఘోసిన లగు నకల జన సామాన్యమునకు జీవనోపధాని చెప్పటకు నేలాటి యాత్యేపణయు నుండదు.

ఈ ఔషధమువలన సంపూర్ణముగ నివర్తియగు వ్యాధుల నివరణము:—నరములకు సత్తువలేకపోవుట, పొడ మొదలగు చర్మవ్యాధులు, ఉత్సాహములేకుండుట, జ్ఞాపకశక్తి తగ్గుట, ఆకలి మందగించుట, సాండురోగము వాపు, కీళ్లపట్టు, కీళ్లనొప్పులు, పక్షవాతము, అతిమాత్రము మొదలగు మూత్రవ్యాధులు, మూలవ్యాధి, కాసశ్వాసము, అనుష్ఠితము లోనగు అజీర్ణవ్యాధులును, ప్రమేహము (అంటువ్యాధులు) కొడుకు మొదలగు దుష్టశ్రీసంబంధమైన అన్ని విధములైన చర్మవ్యాధులను, శ్రీలకు కలుగు న్యూనాధిక ఋతురక్తస్రావ ములను, ఋతుకాలమున కలుగు కూలలను పోగొట్టును.

ఇంతేకాదు:—నకలవిధవ్యాధులను పోగొట్టి దేహమునకు లేజన్యును, బలమునిచ్చి అరోగ్యమును కలుగజేయగలిగిన ఔషధములలో నిది శ్రేష్ఠము.

బాల్యమున దురభ్యాసముచే లభ్యపడు శుక్లస్వప్నము మొదలగు గాఢ పురుషత్వమునకు లోపములను కలుగజేయు వ్యాధులను తుదముట్టు పోగొట్టుమందు ఇది ఒక్కటియే యని నొక్కి చెప్పుదగియున్నది. నేహమున చెనునీరును పోగొట్టి, శుద్ధమైన రక్తమును కలుగజేసి శరీరదౌర్భాగ్యమును, ఆయుర్వృద్ధిని ఇచ్చునట్టి ఈ యాషధము దివ్యోషధము ఇది మకరధ్వజయోగమున చేర్చబడు వస్తువులనే గాక నింకను విలువ గల ముత్యములు, స్వర్ణము, లోహములును, అనేకమూలికావిశేషములును చేర్చి చేయబడినది.

ఈ ఔషధమును, కాల దేశ దేహతత్త్వాది భేదములను గమనించక, పథ్యనియోజము లేక శ్రీపురషు లెవరైనను రసాయనము (Tonic) గ నుపయోగించదగును. మందును పుచ్చుకొను ప్రకారమును, పథ్యము నివరణములను మందువెంట ప్రత్యేకముగ పంపబడును.

ఒక మాసములోనే సంపూర్ణగుణమును కలుగజేయు, (60) అవకాశమాత్రము గల యొకబుడ్డి నెల రు. 10-0-0 లు మాత్రమే. తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.

విలాసము:—ఎన్. వి. శ్రీరామాచార్యులు, మేనేజరు డైరెక్టరు, మదరాసు ఆయుర్వేద ఔషధశాల, లివి టెడ్. తపాలావెల్దె నెం 151 రు, తంజిలిలాసము కల్కత్త, మదరాసు. [2775]

ప్రచండిమైన ఈ ఉష్ణ కాలమునందు దేహముననున్న ముఖ్యముగ మొదలునున్న చల్లగపెట్టుటకు

భృంగాములక తైలము

అనే స్నానతైలము

చాల ప్రసిద్ధి జెందినది.

కండ్లవంట, హస్తపాదములదాహము, శరీరతాపము ఇవి ఈ తైలప్రయోగమువల్ల వెంటనే నివృత్తి యగును. పెదకుతు చాల చలకయివచ్చును. చర్మము వ్యధవుగాను, చల్లదిగాను, అరోగ్యముగాను అగుచున్నది. పెంట్రుకలు అకాలములో తెలుసగుట, పూడిపోవుట వీనిని నివృత్తింపను. మార్యాన రక్తము మొదలయిన తలనొప్పులు, తలచుట్టుట మొదలైన వికారములన్న వివారణ మగును. అనేక ఆయుర్వేద - అంగల వైద్యశ్రేష్ఠులవల్ల ఈ తైలము శ్లాఘింపబడి యున్నది. డిప్లోమా పొందిన ఆయుర్వేద చికిత్సకులు యస్. కే. పి. డి. ఆయుర్వేదాగ్రామిత్రియందు

(కథాన దాక్షులన్న వైద్యకలానిధి సంపాదకులుగాను నుండు

ఆయుర్వేద భూషణు పండిత యం. దురైస్వామి ఆయ్యార్, య్. కే. పి. సి.

వారిచేత ఈ తైలము తయారుచేయబడినది ఫిరీదు సీసా 1-కి రూ. 1—4—0. తపాలాఖర్చు మొదలైనవి ప్రత్యేకము.

ఆర్యఔషధశాల, 7, ఆదియప్ప మొదలివీధి, వేవేరి, మదరాస్.

ఎ యి ల్ న్ బ ర్గు

క్రాసు ఆయిల్ ఎంజినులు

“ఎఫ్” టైపు. పరిమాణము 6-100 హెచ్. పి.

ఇప్పుడున్న పవరు ఎంజినులలో కెల్ల సులభమైనది, ధర తక్కువది.

ఎంజినులో చిక్కులేమియు నుండవు. సులభముగా నుండును.

పనిని నమ్మకముగా ఆగకుండా చేయును. ఎంజినులోని విడిభాగములు చాల మంచివి, ఖర్చుతక్కువ, మిక్కిలి నమ్మకమైనవి.

చాల డబ్బుపెట్టికొను పెద్దపెద్ద ఎంజినులతో సమానమైనది. డబ్బు దండుగలేదు.

10-12 హెచ్. పి.	మామూలుధర రు 2045	ప్రత్యేకపుధర రు 1842
20-24 " "	2909	2618

“డెన్స్ట్లు” వర్క్ లో ఎంజినులచే నడిపించబడు పోర్టబుల్ పంపులు.

214 పైజు ఎంజిను పరిమాణము 6 హెచ్. పి. పంపు	ఒకనిమిషమునకు 330 గాలనులు
216 " " " 8 హెచ్. పి. పంపు	ఒకనిమిషమునకు 457 ³ "
218 " " " 10 హెచ్. పి. పంపు	ఒకనిమిషమునకు 622 ³ "

WIELE & KLEIN

Importers, Manufacturers' Representatives, Agents and General Merchants,

MOUNT ROAD, MADRAS.

Telephone 248.

Telegrams: "KLEINCO," MADRAS.

( ) భారతీయులదే.

సుప్రసిద్ధులైన ఋషులచే కనిపెట్టబడినది.

అన్ని వయసులలోను వాడుటకు తగిన బల శక్తి కల ఔషధము. నరములకు బలమును, మనస్సుకు వికాసమును గలిగించును. చిత్తచాంచల్యమును మఱపును పోగొట్టి, అద్భుత జ్ఞాపకశక్తి నిచ్చును. మిక్కిలి గుణము నిచ్చును.

దీనిని అన్ని దీర్ఘవ్యాధులకును బలహీనమునకు వాడవచ్చును. అది రీతికొనడ ఇది మంచిగుణ మిచ్చును. బుడ్డి 1-కి ధర 1-8-0, 12 బుడ్డు 16-8-0. వర్తకులకు ప్రత్యేకపు టోకు ధరలు గలవు

The Hindu Medicine,

109 Harrison Road, P.Box No. 841, Calcutta.

వైద్యరత్న పండిత

డి. గోపాలాచార్యుగారి

జీవామృత

రక్తమును వృద్ధిజేయును
మేనావార నొప్పులను బోగొట్టును
అన్ని విధములగు బలహీనములను అణచును
సాండురోగులకు మంచిది
గుండెదడను నివారణ జేయును
గర్భ కారక ములను దరచును
బాలరకు గర్భిణిలకు నుత్తము (1045)
చనుబాలను వృద్ధిపరచును
మూర్ఖులకు మంచిది
మొదకుతు బలమును గలగ జేయును
నరములకు శక్తిని హెచ్చించును
విద్యార్థులకు ప్రాణమిత్రము
ప్రాణశక్తిని హెచ్చించును
తయరోగులకు మిగుల మంచిది
కాసరోగులకు అమృతము
గుండెకాయకు మిక్కిలి బలము నిచ్చును
హిరితిత్తులకు అధికబలము జేయును
ఉబ్బునరోగులకు మిగుల హితము
నెల బుడ్డి 1-కి రూ. 8-4-0.
స్వాకింగు పొట్టిజి ప్రత్యేకము.
కాటలాగు ఉచితము.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

41, అచారప్పన్ వీధి, జి. టి. మదరాసు.

తంజిలిలాసము:— (బుధ)

వండిట్ - మదరాసు.